

Skatteplanering eller skattebrott – var går gränsen?

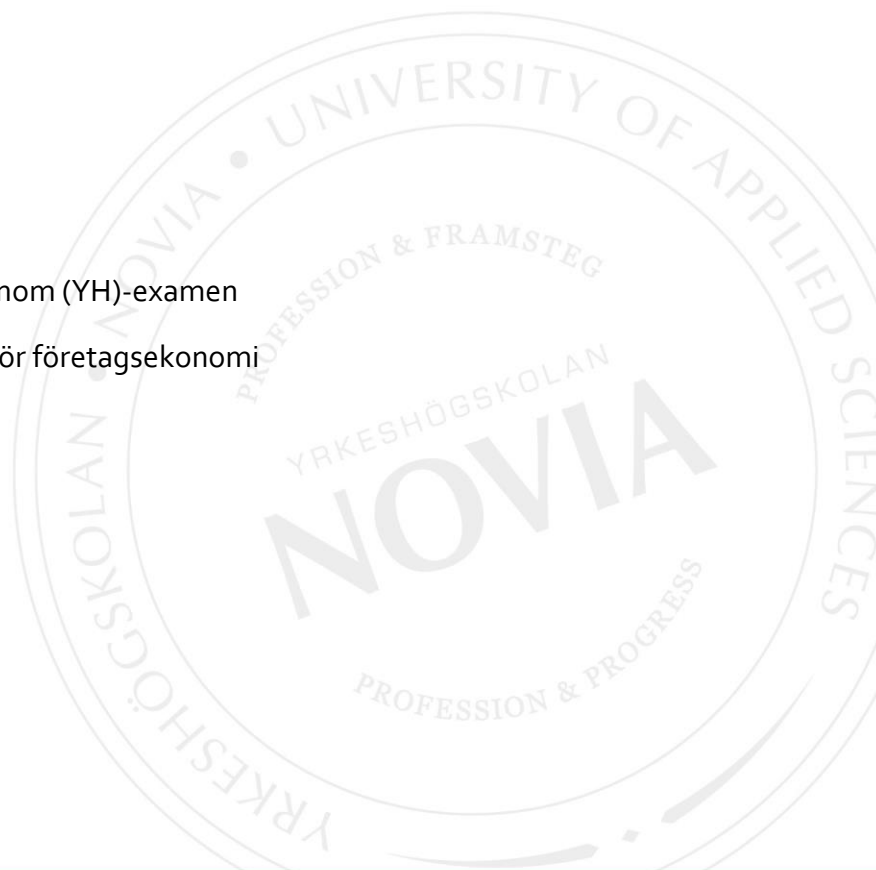
En kvalitativ studie av skatteplaneringens olika aspekter

Victoria Enkvist

Examensarbete för Tradenom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Vasa 2018

EXAMENSARBETE

Författare: Victoria Enkvist

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Vasa

Inriktningalternativ: Ekonomiförvaltning

Handledare: Anna-Lena Berglund

Titel: Skatteplanering eller skattebrott – var går gränsen?

Datum: 27.11.2018

Sidantal: 46

Bilagor: 4

Abstrakt

Skatteplanering är ett ständigt återkommande tema i den offentliga debatten i Finland, inte minst med alla avslöjanden som har gjorts om skatteparadisen de senaste åren. Detta examensarbete handlar om skatteplanering, skattebrott och gråzonen där emellan utgående från små och medelstora aktiebolag i Finland. Syftet med arbetet var att utreda var gränsen går mellan laglig och olaglig skatteplanering, och varför företag väljer att korsa den gränsen.

I den teoretiska inramningen utreds aktiebolagens beskattning, förfaringssätt och metoder vid skatteplanering, grå ekonomi och olika skattebrott. Teorin är i huvudsak baserad på finländska lagar och Skatteförvaltningens förordningar. Som empiri utfördes intervjuer med fyra personer som alla jobbar med olika delar inom skatteplanering och skattebrott, för att få ett bredare svarsspektrum och för att kunna göra bättre analyser. Analyserna utgjordes av de intervjuades svar tillsammans med den teoretiska delen.

Resultatet visar att skatteplanering i företag är vanligt, samtidigt som också kringgående av skatt och skattebrott är vanligt. Den vanligaste orsaken till skatteplanering är att minska företagets utgifter. Gränsen mellan de olika delarna kan vara svår att dra, men vid oklara fall bestämmer rättspraxis, och företag som begår skattebrott gör det med uppsåt eller oaktsamhet.

Språk: svenska

Nyckelord: skatteplanering, skattebrott, kringgående av skatt

---

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Victoria Enkvist

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Liiketalous, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Ohjaaja: Anna-Lena Berglund

Nimike: Verosuunnittelu tai verorikos – missä raja kulkee?

Päivämäärä: 27.11.2018

Sivumäärä: 46

Liitteet: 4

Tiivistelmä

Verosuunnittelu on jatkuvasti toistuva teema Suomen julkisessa keskustelussa, etenkin kun veroparatiiseja koskevia tietoja on paljastettu viime vuosina. Tämä opinnäytetyö käsittelee verosuunnittelua, verorikosta ja harmaata vyöhykettä niiden välillä Suomen pienten ja keksisuurien osakeyhtiöiden näkökulmasta. Opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia, missä raja kulkee laillisen ja laittoman verosuunnittelun välillä, ja miksi yritykset haluavat rajan ylittää.

Teoreettisessa osassa tutkitaan osakeyhtiön verotusta, verosuunnittelun menettelyjä ja käytäntöjä, harmaata taloutta ja erilaisia verorikoksia. Teoria perustuu pääasiassa suomalaisiin lakeihin ja Verohallinnon sääntöihin. Empiirisenä osana suoritettiin haastattelut neljän ihmisen kanssa, jotka työskentelevät verosuunnittelun ja verorikoksen eri puolien parissa. Näin saatiin laajempia vastausalueita ja parempia analyysejä voitiin tehdä. Analyysit koostuivat haastateltavien vastauksista sekä teoreettisesta osasta.

Tulokset osoittavat, että verosuunnittelu osakeyhtiössä on yleistä, mutta myös verojen kiertäminen ja verorikokset ovat yleisiä. Yleisin syy verosuunnitteluun on yritysten kulujen vähentäminen. Raja voi olla vaikeaa vetää, mutta epäselvissä tapauksissa oikeuskäytäntö määrittelee. Yritykset, jotka tekevät verorikoksia, tekevät sen tahallaan tai tuottamuksellisesti.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: verosuunnittelu, verorikos, veron kiertäminen

BACHELOR'S THESIS

Author: Victoria Enkvist

Degree Programme: Bachelor of Business Administration

Specialization: Financial Administration

Supervisor: Anna-Lena Berglund

Title: Tax Planning or Tax Breach – and the Line in Between

Date: November 27, 2018

Number of pages: 46

Appendices: 4

Abstract

Tax planning is a subject that divides the society in Finland, and all the revelations about tax paradises over the last years make it even more difficult. This Bachelor's thesis is about tax planning, tax breach and the grey zone in between. The study is based on small and medium sized limited companies in Finland. The aim of this thesis was to find out where the line goes regarding legal and illegal tax planning, and why companies choose to cross the line.

In the theoretical framework, the taxation of limited companies, procedures and methods of tax planning, grey economy and various tax breaches are investigated. The theory is mainly based on Finnish laws and regulations from the Finnish Tax Administration. In the empirical chapter four people are interviewed, each working with different parts of tax planning and tax breaches, to get a broader response spectrum and to make better analyses. The analyses consisted of the interviewee's answers together with the theoretical part.

The result shows that tax planning in companies is common, as also evasion of taxes and tax breaches. The most common reason for tax planning is to reduce a company's expenses. The boundary between the different parts can be difficult to draw, but in unclear cases, precedents decide. Companies who commit tax breaches do so with intent or negligence.

Language: Swedish   Key words: tax planning, evasion of taxes, tax breach

---

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och problemformulering.....	2
1.2	Avgränsningar.....	2
1.3	Examensarbetes uppbyggnad.....	3
1.4	Metod.....	3
2	Teoretisk inramning.....	6
2.1	Beskattning av aktiebolag.....	7
2.1.1	Delägare i aktiebolag.....	7
2.1.2	Beskattning av inkomst och avdragbara förluster.....	9
2.1.3	Dubbelbeskattning.....	9
2.1.4	Nettoförmögenhet.....	10
2.1.5	Betalning av skatt.....	10
2.2	Skatteplanering enligt lag.....	10
2.2.1	Lyfta lön eller dividend?.....	12
2.2.2	Avdrag.....	13
2.2.3	Periodisering.....	13
2.2.4	Förtäckt dividend.....	15
2.2.5	Skalbolag.....	18
2.2.6	Gränsöverskridande skatteplanering.....	19
2.3	Grå ekonomi och kringgående av skatt.....	21
2.3.1	Bekämpning av grå ekonomi.....	22
2.4	Skattebrott.....	24
2.4.1	Skatteavdragsbrott.....	25
2.4.2	Vårdslös skattedeklaration.....	26
2.4.3	Förhindrande av skattekontroll.....	27
2.4.4	Skatteflykt.....	28
2.4.5	Straffpåföljder och tillvägagångssätt.....	29
3	Empiri.....	33
3.1	Skatteplanering.....	34
3.2	Skattebrott.....	36
3.3	Branschspecifika erfarenheter av skatteplanering.....	37
4	Diskussion.....	39
4.1	Skatteplanering och tillvägagångssätt.....	39
4.2	Gränsen mellan laglig och olaglig skatteplanering.....	41

5	Avslutning	43
5.1	Reliabilitet och validitet.....	44
5.2	Utmaningar i arbetet	45
5.3	Förslag på vidare forskning	45
6	Källor.....	47

Bilaga 1 Intervjufrågor, skatterevisor

Bilaga 2 Intervjufrågor, skatterådgivare

Bilaga 3 Intervjufrågor, polis

Bilaga 4 Intervjufrågor, revisor

1 Inledning

Skatteplanering är ett ämne som det ständigt diskuteras och argumenteras om. Den främsta orsaken varför det talas om är att det är svårt att dra gränsen för laglig och olaglig skatteplanering. Det finns alltid kryphål i lagar, detsamma gäller bokföring och beskattning. Samtidigt finns det helt öppen och laglig skatteplanering som man också kan hitta stöd för i lagen.

Varför vill man skatteplanera? Speciellt för företag är det ett naturligt val att försöka minimera alla utgifter för att få ett bättre resultat och i sista hand mera vinst för ägarna. Ett aktiebolags enda uppgift, om inget annat beskrivs i bolagsordningen, är att generera vinst åt aktieägarna (§5). Flera fasta utgifter kan man enligt lag inte välja bort, exempelvis försäkringar och pensioner för arbetstagare, och därför är aktiv skatteplanering ett sätt för företag att betala mindre skatt och därmed minska utgifterna. Skatteplaneringen kan utföras på flera sätt. (Aktiebolagslagen 21.7.2006/624, 2018)

En tendens som har märkts speciellt bra är att ju mera tillgångar det finns, desto mer väljer man att skatteplanera. Den slutsatsen kan dras baserat på att det är mest större och börslistade bolag som använder sig av skattekonserter, och som frågar råd av specialiserade skatterådgivare. Påståendet baseras på en intervju med en skatterådgivare, som presenteras i kapitel tre. Även om ett förfaringsätt enligt lag är tillåtet, kan man bli dömd för skattebrott. Här tar man alltid hänsyn till omständigheterna, vad den egentliga orsaken var och om handlingen var etiskt och moraliskt försvarbar. Det är alltså viktigt att använda det sunda förnuftet och samvetet vid skatteplanering. Känns det inte bra eller om man är osäker på om ett visst förfaringsätt håller vid eventuell granskning, borde man ta kontakt med skattemyndigheter eller en skatterådgivare för ett utlåtande. Det är lika vanligt att privatpersoner skatteplanerar, som att företag gör det.

Risken med skatteplanering är att den blir allt mera aggressiv och till sist klassas det som skattebrott. Enligt polisens statistik utgjorde skattebrotten 48 % av alla ekonomiska brott under år 2016. En orsak till det ökade antalet brott säger polisen att beror på bättre kontrollverksamhet, och att även den globala ekonomiska situationen påverkar skattebrottens framfart. En stor grupp inom skattebrotten är smuggling av alkohol och tobaksprodukter, att försäljningstransaktioner inte registreras någonstans och att

skattebetalningar uteblir. Även skattebrott gällande östhandel har ökat i Finland. (Polisväsendet, 2018)

Globalt sett har flera skatteflyktshärvor blivit stora nyheter den senaste tiden. Visselblåsare behövs för att omvärlden ska få en insyn i vad som verkligen pågår i bl.a. skatteparadiserna, eftersom det är en stark sekretess som omger alla oegentligheter som försiggår. Därför är det också svårt att uppskatta hur mycket pengar som faktiskt göms undan, men enligt en uppskattning från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) är det mellan fyra och tio procent av världens skatteintäkter som försvinner spårlöst. Enligt Finnwatch är summan för obetalda skatter i Finland mellan 430 och 1400 miljoner euro årligen. (Knus-Galán, 2017, s. 32)

1.1 Syfte och problemformulering

Syftet med detta arbete är att undersöka hur mycket företag skatteplanerar och på vilket sätt de gör det. Är det enda olagliga sättet att skatteplanera att använda sig av skatteparadis, eller hur gör företagen? Syftet är också att få en bättre förståelse för hur skatteplanering fungerar och var gränzonerna finns.

Frageställningarna för detta arbete är följande: varför skatteplanerar företag och hur långt är de beredda att gå? Vad driver företag att gå utanför lagliga gränser gällande skatteplanering och var går gränsen mellan laglig och olaglig skatteplanering?

1.2 Avgränsningar

För att examensarbetet inte ska bli för stort och brett kommer det främst att utgå från små och medelstora aktiebolag (SME-företag) i Finland. Enligt min bedömning kan jag göra en mera djupgående analys genom att avgränsa till den gruppen, då större börsbolag ofta har bättre intern kontroll och striktare regler än mindre och onoterade bolag. Ett företag beräknas höra till SME-företagen om det har mellan 10 och 249 arbetstagare. I Finland sysselsatte SME-företagen 1,4 miljoner människor år 2016, vilket betyder 25 % av hela befolkningen och ca 40 % i arbetsför ålder. Därför anses detta vara en relevant företagsgrupp som berör en stor del av Finlands population. (Findikator; Statistikcentralen, 2018; Yrittäjät, 2018)

Fokus kommer att ligga på lagstiftningar och tillvägagångssätt som är juridiskt tillåtna, eftersom gränsen för etik, moral och samvete är subjektiv och varierar beroende på vem man frågar. Därför blir den gränsen svår att fastslå och ta ställning till, så arbetet utgår från faktiska regler.

1.3 Examensarbets uppbyggnad

Examensarbetets disposition har uppgjorts för att läsaren lätt ska kunna få en helhetsbild och förstå de olika områden och hur de påverkas av varandra. I det första kapitlet beskrivs väsentliga saker som hela arbetet bygger på, så som syftet, problemformulering och vilken metod för forskningen som används. Det andra kapitlet behandlar basinformation om aktiebolags beskattning, skatteplanering, gråzon och skatteflykt, för att få en bra grund för intervjufrågorna och analyser som görs. I empirin redogörs för intervjuerna och de svar som har fåtts. I det fjärde kapitlet följer analyser av intervjusvar och även svar på forskningsfrågorna. Sist kommer slutord med analys av forskningens tillförlitlighet, utmaningar i examensarbetet, förslag på vidare forskning och kapitlet med källorna.

1.4 Metod

Detta examensarbete följer en kvalitativ forskningsdesign, för att lyfta fram och fokusera på relevant data istället för mängden data. Åsikterna om skillnaden mellan kvalitativ och kvantitativ forskning är enligt Bryman och Bell (2017) väldigt varierande beroende på vem man frågar. Vissa forskare anser att det handlar om grundläggande skillnader medan andra inte anser att det finns någon väsentlig skillnad. Författarna menar ändå att skillnaden mellan de olika forskningsmetoderna är tydliga.

Förenklat kan man säga att kvantitativ forskningsmetod handlar om att man vill ha mycket data både i insamlingen och vid analys av data, och där ska teorin prövas mot analysen för att se hur det förhåller sig. Kvalitativ forskning betonar mera vilken data man får genom insamling och analys, istället för mängden data. Forskningsmetoderna kan också kombineras, och ibland kan också exempelvis kvalitativ forskning användas för att pröva

om en teori håller istället för att förstärka den. Det är alltså inte alltid en klar gräns mellan dessa strategier, ofta kan en forskning ha drag av båda metoderna.

Kvalitativ forskningsmetod kan vara svår att beskriva. Ofta sägs det vara allt som kvantitativ forskning inte är, vilket inte är en bra eller specifik definition. Orsakerna till att det är svårt att definiera är flera, men det finns speciellt två skäl som är väsentliga. Det första är att det inom kvalitativ forskning finns en hel del olika forskningsmetoder, vilka är bl.a. kvalitativa intervjuer, observationer, kvalitativ analys av dokument och så vidare som friskt kombineras i olika forskningsprojekt. Det andra skälet är kopplingen mellan teori och den praktiska delen som är bredare än inom den kvantitativa forskningen. Inom kvalitativ forskning ses teorin vara mer som en följd av undersökningen istället för att vara utgångspunkten, medan kvantitativ forskning utgår från teorin och prövar den med hjälp av analys av insamlad data. (Bryman & Bell, 2017, ss. 58-59)

Intervjuer är troligen den mest använda metoden för att samla in data inom kvalitativ forskning. Vid en intervju har man möjlighet att diskutera frågor och svar som ger ett mervärde för en analys, jämfört med exempelvis enkäter. Kvalitativa intervjuer är inte lika strukturerade som kvantitativa intervjuer, eftersom man genom en kvalitativ metod strävar efter att få fram vad den intervjuade upplever relevant. Semistrukturerade intervjuer används i examensarbetet därför att intervjuerna följer en frågebotten, och följdfrågor är lätta att ställa. Genom den här sortens intervju känns det avslappnat och mera som ett samtal, samtidigt som intervjun ändå följer en röd tråd och upplevs professionell. Intervjuerna genomförs så att den svarande får ett frågebotten, även kallad intervjuguide, som intervjun utgår från. Alla svar kan formuleras enligt hur svarande själv vill, och följdfrågor kan förekomma för att utveckla eller komplettera svar under intervjuns gång. Frågorna kan svaras i vilken ordning som helst, men själva frågorna ställs främst i ordningsföljd enligt intervjuguiden och med samma ordalydelse. Flexibiliteten är viktig inom kvalitativa intervjuer. (Bryman & Bell, 2017, ss. 452-454)

Som grund för detta examensarbete och för att få svar på frågeställningarna kommer jag att basera den teoretiska delen på den finska skatteförvaltningens webbsidor, finska lagtexter och facklitteratur. I arbetet eftersträvar jag en objektiv syn i teorin och analyserna. I den teoretiska delen uppnår jag det eftersom lagtexter är objektiva, men eftersom intervjuerna utförs med reella personer och även all facklitteratur är skrivna av människor kan det bli svårt att hålla objektiviteten. Därför kommer jag till viss del att bli tvungen att ta med subjektiva åsikter för att göra en fullständig analys och få svar på mina forskningsfrågor.

Examensarbetet kommer att kompletteras med kvalitativa intervjuer för att få en mera djupgående analys. Eftersom jag eftersträvar ett brett svarsområde för att få flera olika perspektiv på ämnet, kommer jag att välja ut de branschområden och yrken som kan ha ordentlig insikt i och dagligen arbetar med detta ämne. Då alla branscher och yrken är fastslagna kommer jag att försöka hitta en person ur varje grupp som ställer upp på intervju.

Orsaken till att ha enbart en person per urvalsgrupp baseras på att det blir för många intervjuer med tanke på den tidsram vi har med detta arbete, och genom att göra personliga intervjuer får jag mera heltäckande och genomtänkta svar då följdfrågor eller förtydligande av svar kan begäras. Urvalet av intervjupersoner utgår från målstyrda urval med en färdigt fastställd strategi. Med det menas att urvalet av intervjupersonerna var i princip fastställt redan i början av arbetet. (Bryman & Bell, 2017, s. 407)

Först gjordes en utgallring av yrken för att fastställa var personerna kan kontaktas och för att få en bra yrkesmässig utbredning. Därefter fastställdes en önskan om många år av erfarenhet i arbetslivet, för att kunna få mera analyserade svar utgående från erfarenheter. Mycket arbetserfarenhet var ändå inte ett krav, eftersom de yrkesroller jag ville ha kontakt med kan vara både svåra att hitta och tveksamma till att ställa upp på intervjuer på grund av det ämne examensarbetet handlar om. Det geografiska området hade inte någon stor betydelse, men eftersom examensarbetets grundspråk är svenska och utgår från finska aktiebolag sökte jag främst efter yrkespersoner i Finland som pratar svenska. De intervjupersoner som kontaktades valdes ut baserat på egna kontakter eller näromgivningens kontakter.

2 Teoretisk inramning

Skatteplanering består av en eller flera åtgärder för att lagligt minska det totala skattebeloppet. Oftast tar ett företag till flera olika åtgärder, börjar man med ett sätt fortsätter man gärna med flera åtgärder. Skatteplaneringsmetoder är inte så häftiga som många kanske tror. Det finns inga omvälvande knep att ta till, utan vid laglig skatteplanering handlar det om att veta vilka åtgärder som krävs vid ett bokslut eller en deklaration. Har man alla regler under kontroll gäller det att utnyttja dessa, till exempel med under- och överavskrivning för att minimera den beskattningsbara inkomsten. (Sandström & Svensson, 2005, ss. 9-11)

Gränsen mellan skatteplanering och skattebrott kan sägas vara gråzonen, den gråa ekonomin där företagets verksamhet är öppen och laglig, men vissa delar i deklarationen lämnas bort. Det kan vara frågan om att inte redovisa för all försäljning som sker eller att betala ut lön utan att anmäla den eller innehålla förskottsskatt. Flera myndigheter i Finland har tillsammans under de senaste åren aktivt samarbetat för att förhindra den gråa ekonomins framfart. Det är stora summor skattepengar som Finland årligen går miste om på grund av oanmälda skatter, men eftersom det är händelser som undanhålls för myndigheter kan man inte säga exakt hur mycket det pratas om.

Skatteförvaltningen utför flera åtgärder för att minska på den gråa ekonomin. De håller på med skatterevisioner, upprätthåller olika projekt och kampanjer och har också startat upp webbsidor tillsammans med andra myndigheter. På vero.fi:s webbsida infördes för flera år sedan en elektronisk blankett där man kan lämna in tips anonymt om man misstänker skattefusk. Motiveringen till varför den ska upprätthållas elektroniskt är att det är lättare tillgängligt för medborgare, man kan vara anonym och man slipper kontorstider för lämnande och mottagande av tips. Alla tips som kommer in gallras och en anmälning leder inte automatiskt till skattegranskning eftersom skattemyndigheten också sammanför tipsen med uppgifter från andra källor. Det är viktigt att den som skriver in tipset är konkret och kan besvara frågorna när, vem, vad, var och hur för att skattemyndigheten ska ha så stor nytta av tipset som möjligt. (Skatteförvaltningen, 2018k)

På grund av alla skattebrottsavslöjanden de senaste åren har ordet skatteplanering fått en negativ klang. Problemet med skatteplanering är att gränsen mellan laglig och olaglig skatteplanering är suddig. Ibland kan det enligt lag vara tillåtet med ett visst tillvägagångssätt, men som enligt domstol eller skatteverket är emot lagens syfte och underkänns med den motiveringen. Man ska alltså inte se blint på vad lagen säger utan man

ska också använda sitt sunda förnuft och samvete vid skatteplanering om man vill undvika problem med högre makter. Vid oklara fall hänvisas det ofta till en generalklausul, 28 § i lagen om beskattningsförfarande, som handlar om kringgående av skatt och hur den tillämpas. (Sandström & Svensson, 2005, s. 10; Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558, 2018)

2.1 Beskattning av aktiebolag

Beskattningen för aktiebolag skiljer sig en del från andra företagsformer. Den största skillnaden är att aktiebolaget är en juridisk person och beskattas som sådan, medan det i de andra personbolagen är ägarna som beskattas och hålls ansvariga för alla transaktioner. Däremot beskattas börsnoterade och onoterade aktiebolag i princip på samma sätt. (Aktiebolagslagen 21.7.2006/624, 2018)

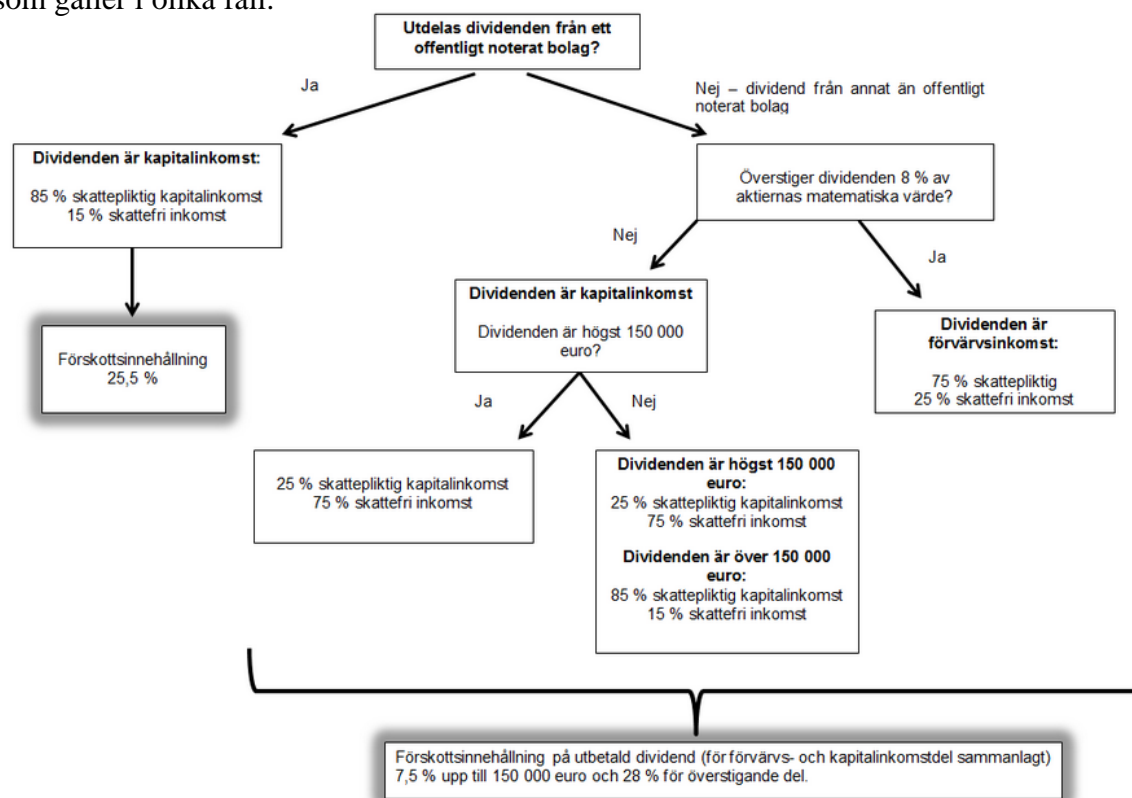
En viktig sak att komma ihåg är att mervärdesbeskattning (momsen) inte är samma sak som inkomstbeskattning. Moms baseras på verksamhetens försäljningsintäkter, medan inkomstbeskattningen baseras på bokföringsresultatet. Om det enligt bokföringen finns mera utgifter än inkomster och resultatet blir negativt, behöver bolaget inte betala någon inkomstskatt. Trots det är den beskattningsbara inkomsten inte alltid synonymt med bokföringsresultatet, utan det kan variera eftersom beskattning och bokföring inte beräknas på samma sätt. Inkomstskatten räknas på den beskattningsbara inkomsten, medan det i bokföringen är rörelsens resultat efter alla bokslutsdispositioner och skatter som styr. För att få en bättre förståelse för skatteplanering i aktiebolag kommer jag först kort att redogöra för beskattning och förfaranden som enligt finsk lag gäller för ett aktiebolag. (Skatteförvaltningen, 2018i; Bokföringslagen 30.12.1997/1336, 2018)

2.1.1 Delägare i aktiebolag

Ett aktiebolag anses enligt finsk lag vara en juridisk person, och kan alltså vara exempelvis ägare till ett annat bolag. Detta medför att aktieägare inte beskattas personligen för några som helst transaktioner skedda i bolaget. På bolagsstämman bestäms utdelbar vinst, och det belopp varje aktieägare får bestäms på deras antal aktier. (Aktiebolagslagen 21.7.2006/624, 2018)

Vid dividendutdelning och löneutbetalning beskattas delägare medan det utdelande bolaget inte får några skattepåföljder. En privat persons inkomst delas in i kapital- och förvärvsinkomster, och dessa beskattas på olika sätt. Till förvärvsinkomsten hör bl.a. lön och den har en progressiv skatteskala medan kapitalinkomst är avkastning på egendom så som hyror och dividendinkomster. Kapitalskatten är en fast skattesats på 30 %, är kapitalinkomsten högre än 30 000 euro beskattas det men 34 %. Därför lönar det sig som privatperson att få inkomsten beskattad som kapitalinkomst om man på förvärvsinkomsten har en högre skatteprocent. (Inkomstskattelag 30.12.1992/1535, 2018; Määttä & Hakkarainen, 2018)

Gällande dividend från onoterade aktiebolag beskattas den lite olika beroende på företagets nettoförmögenhet och mottagarens inkomster. Ett aktiebolag kan dela ut dividend på ett belopp upp till 8 % av aktiernas matematiska värde skattefritt till mottagande fysiska personer (se avsnitt 2.1.4), beloppet som överstiger denna procent behandlas som förvärvsinkomst och beskattas. Om dividenden hålls under 8 % behandlas den som kapitalinkomst för mottagaren, men här finns också en del regler. Om dividenden överstiger 150 000 euro beskattas den övre delen som 85 % kapitalinkomst och resten är skattefri. Nedan finns en figur från vero.fi som klargör tillvägagångssätten och vilka skatteprocenter som gäller i olika fall.

Figur 1 Beskattning av dividendinkomster (Savander & Manninen, 2018)

Det utdelande onoterade aktiebolaget betalar förskottsskatt på dividenden, som också står längst ner i figuren. Den del av dividenden som är under 150 000 euro beskattas med förskottsinnehållning på 7,5 %, och överstigande del med 28 %. (Savander & Manninen, 2018)

2.1.2 Beskattning av inkomst och avdragbara förluster

Aktiebolag betalar en fastslagen skatteprocent på 20 % på all beskattningsbar inkomst. Den beskattningsbara inkomsten kan delas in i tre olika förvärvskällor, vilka är förvärvskällan inom näringsverksamhet, personlig och jordbrukets förvärvskälla. Alla förvärvskällor räknas skilt för sig och adderas sedan ihop som grund för att räkna det skattebelopp bolaget ska betala.

Vid beräkning av inkomst kan inte en förlust inom en förvärvskälla förflyttas över till en annan. Ett exempel på förfarandet är om bolagets kärnverksamhet har en vinst medan det blev en förlust inom den personliga förvärvskällan, och då beskattas vinsten från kärnverksamheten med 20 %. Förlusten från bolagets personliga förvärvskälla konstateras vara förlust och är avdragbar om det inom de följande tio år blir ett positivt resultat inom samma förvärvskälla. Vid vinst följande år drar Skatteförvaltningen bort förlusten automatiskt, så bolaget behöver inte ansöka om det i skattedeklarationen. (Skatteförvaltningen, 2018b)

2.1.3 Dubbelbeskattning

Ett aktiebolag beskattas för all den vinst de gör. Den utdelade vinsten beskattas i sin tur av mottagarna och därmed uppstår dubbelbeskattningen. Lön beskattas också av mottagaren som förvärvsinkomst, men eftersom de är avdragbara för ett aktiebolag räknas inte det som dubbelbeskattning. Om ett privat aktiebolag delar ut eller tar emot dividend är det skattefritt, med undantag för vissa scenarier där antingen delar av eller hela beloppet beskattas. (Lundén & Svensson, 2016, s. 171)

2.1.4 Nettoförmögenhet

Nettoförmögenheten behövs för att beräkna aktiernas matematiska värde och jämförelsevärde. För att få nettoförmögenheten ska man dra bort alla bolagets passiva skulder från tillgångarna, och alla förvärvskällorna tas med. Även tillgångar som anläggnings- och investeringstillgångar räknas, och till skulderna hör bl.a. kapitallån.

Beskattningen för mottagare av den utdelbara dividenden baseras på aktiernas matematiska värde och fås då man dividerar bolagets nettoförmögenhet med antalet aktier ute på marknaden. Här används nettoförmögenheten från föregående räkenskapsperiod. De aktier bolaget själv äger tas inte med i uträkningen. (Skatteförvaltningen, 2018b)

2.1.5 Betalning av skatt

Alla aktiebolag betalar sina skatter via tjänsten MinSkatt som upprätthålls av Skatteförvaltningen. Där finns uppgifter om skattebeslut och -betalningar och där anmäler man också alla skattehändelser.

Varje månad den tolfte ska arbetsgivarprestationer och mervärdesskatt betalas. Till arbetsgivarprestationerna hör sjukförsäkringsavgifter och förskottsinnehållningen som dragits av från lön. (Yritystulkki, 2018)

Betalning av inkomstskatt delas upp och betalas varje månad den 23:e, eller därpå följande bankdag, av företag med mera än 2 000 euro i förskottsbelopp. Inkomstskatten uppskattas och delas alltså in i tolv rater per år och betalas som förskottsskatt, för att undvika ett stort belopp vid räkenskapsperiodens slut. Vid behov kan företaget ansöka om tilläggsförskott om man inser att det man har betalat under året dittills inte är tillräckligt. Tilläggsförskottet betalas som en rat och dröjsmålsränta uppbärs om man delar upp den. (Skatteförvaltningen, 2018h)

2.2 Skatteplanering enligt lag

Vad är skatteplanering egentligen? Det handlar om det kanske enklaste sättet för ett företag att minska på sina skatter, nämligen att genom ordentlig planering och förberedelse minska

på den skatt de annars skulle betala till staten. Rent konkret lämnar företaget med mera pengar i fickan med skatteplanering, än de annars skulle göra.

Enligt lag är det tillåtet att skatteplanera för att få ett optimalt resultat gällande vinst och beskattning. Tillvägagångssätten ska vara accepterade i redovisningen och ska tåla granskning av skattemyndigheter. För att förhindra kringgående av skatt finns en paragraf i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995), 28 §, där det bl.a. står att en åtgärd som med stor sannolikhet gjorts vars syfte är att kringgå skatt, kan både beskattas som beskattningsbar inkomst och förmögenhet. Även i andra lagar finns paragrafer och bestämmelser om kringgående av skatt. Vid bedömningen om det handlar om skatteplanering eller skattebrott används i regel rättspraxis, då generalklausulen (§28) gäller för ett brett område och kan tolkas. Är man osäker på om förfarandet är godtagbar för skattemyndigheter kan man ansöka om ett förhandsavgörande från Skatteförvaltningen. (Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558, 2018; Määttä & Puolakanaho, 2018)

För att bestämmelsen om kringgående av skatt ska kunna tillämpas krävs det att man inte helt undviker skatt, utan i sådana fall handlar det om skattebrott. För att använda sig av bestämmelsen ska händelser som till exempel lindrande av inkomstbeskattning eller försök att beskatta en viss inkomst som exempelvis överlåtelsevinst ske. Hit hör också förtäckt dividend, som ofta sker mellan aktiebolag och aktieägare. Bestämmelsen lämpar sig därför bäst för bedömning av grå ekonomi och misstanke om fel agerande vid beskattning. (Määttä & Puolakanaho, 2018)

Det finns flera tillvägagångssätt för skatteplanering, allt från att flytta fram eller minska på ex. socialavgifter till interna aktieöverlåtelser. Generellt sett anses skatteplaneringen vara mera ljusskygg ju mera avancerade metoder man använder, till exempel genom att via flera olika kontotransaktioner, ibland via stora etablerade företag, överföra pengar så de till slut hamnar i ett offshore-bolag i något skatteparadis. Ett tillvägagångssätt som ofta framhålls i litteraturen är uppskov av skatt. Förfaringssättet motiveras med att man får en räntefri skattecredit, dvs man har mera pengar att investera innan skatteverket ska ha sitt. Dock kommer ju den dagen då pengarna ska betalas och då bör man ha tillgängliga medel. En annan orsak till att skatten skjuts upp är att man hoppas på att skatteprocenten har sjunkit till dess den ska betalas. (Sanström & Svensson, 2005, ss. 15–16; Knus-Galán, 2017, s. 100)

För aktiebolag handlar skatteplanering mycket om att minska eller senarelägga exempelvis bolagsskatt, och att förutse och förhindra situationer där eventuella underskottsavdrag faller bort. Underskott fås vid t.ex. försäljningsförluster på fastigheter och kapitalplaceringsaktier.

Även om aktiebolag enligt lag är en juridisk person och all inkomst i regel hålls separat inom bolaget, finns det fall där Högsta Förvaltningsdomstolen har ansett att den inkomst som bolaget förvärvat har varit delägarers lön. Ett exempel är ett fall där en artist fakturerat för sitt uppträdande genom sitt aktiebolag, och det ansågs vara direkt lön för artisten eftersom intäkterna uppstått på artistens personliga uppträdanden. (HFD 1982/4277). Det artisten egentligen försökte med var att istället för att lyfta lön och betala skatt på den, skulle artisten lyfta dividend och därmed få en lägre beskattningsprocent. Därför beskattas inkomsten privat för mottagaren, och tas inte alls upp i aktiebolagets beskattningsbara inkomster. (Määttä & Puolakanaho, 2018)

2.2.1 Lyfta lön eller dividend?

Sett till skattereglerna lönar det sig i princip att lyfta dividend, eftersom den skatteprocenten för det mesta är lägre. Ju större nettoförmögenheten är i ett företag, desto högre dividend kan lyftas. Därför är det motiverat att ha mera tillgångar och att investera i ett företag, förutsatt att skulderna inte ökar, och det är ett tillvägagångssätt vid skatteplanering. Om en aktieägare klarar sig med enbart dividend under 8 % av nettoförmögenheten som uttag, lönar det sig i princip att endast lyfta den. Dilemmat här är att bolagets inkomst inte ska kunna anses som direkt inkomst till ägarna, i sådana fall beskattas inkomsten som direkt inkomst åt ägaren (se 2.2). Utred också möjligheten för en aktieägare att äga exempelvis en lagerlokal som företaget hyr, eftersom hyran klassas som en kapitalinkomst för ägaren och företaget får dra av hyresutgifter. Delägarlån är också en möjlighet för aktieägare, läs mer om det i kapitel 2.2.4. (Tomperi, 2017, ss. 45-46, 225-226)

Sett från en annan synvinkel så kan det löna sig med utbetalning av lön, eftersom företaget förvisso betalar social- och pensionsavgifter på lönen men dessa är avdragbara i beskattningen. Förhållandet mellan lön och dividend bör utredas från fall till fall, för att avgöra vad som lönar sig i specifika företag. Oftast är det en kombination av båda tillvägagångssätten som är det optimala.

Enligt Tomperi (2017, 226) kan man också hålla koll på antalet aktier och storleken på den skattepliktiga inkomsten. Om det är obalans i företaget så den skattepliktiga inkomsten är

stor jämfört med nettoförmögenheten, är det mera fördelaktigt med ett större antal aktier. Finns det flera aktier och aktieägare delas förvärvsinkomsten upp mellan flera parter, och den progressiva skattesatsen är lägre.

2.2.2 Avdrag

Några av de avdrag som enligt näringskattelagens (NSL) andra kapitel, 8 § är tillåtna för aktiebolag är

- Alla införskaffningar som hör till investerings-, omsättningstillgångar och indirekta utgifter så som marknadsföring, förutsatt att bolaget är momsregistrerat
- Värdeminskning på finansiella instrument som bokförts till verkligt värde, och vars värdeminskning tagits upp som en kostnad i resultaträkningen
- Fastighetsskatt och hyror som hänför sig till näringsverksamheten
- Dividend enligt arbetsprestation som beskattas som förvärvsinkomst
- Löner, lönekostnader så som pensionsavgifter och olycksfallsförsäkringar för den skattskyldige och anställda

En del andra utgifter räknas också som avdragbara, dit hör bl.a. värdenedgångar på försäljningsfordringar, nedskrivningsförluster, kursförluster på skulder och fordringar i samband med näringsverksamheten. Vid en representation med kunder får hälften av utgifterna dras av. Allt som är avdragbart är alltså sådant som hänför sig till näringsverksamheten. Ibland kan det vara svårt att avgöra vad som hör dit, men t.ex. böter till följd av felparkering vid kundbesök tillhör inte. I NSL (1968/360) finns utförliga beskrivningar om alla avdrag som får göras. Avdragen görs för skattemässiga skäl, då de minskar på den beskattningsbara inkomsten. (Lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet 24.6.1968/360, 2018)

2.2.3 Periodisering

Med periodisering menas att bokföra inkomster och utgifter till den period de hör, alltså att bokföra utgifter och inkomster till när det sker oberoende omständigheter. Även om

betalningen sker i en kommande period ska utgifter och inkomster redovisas genast den uppstår. Genom att periodisera får man ett resultat som stämmer bättre överens med verkligheten, eftersom alla utgifter och inkomster finns i realtid bokförda. Det här ger en jämnare ström i beskattningen istället för att komma klumpvis i stora summor, och man kan också till viss del överföra och reglera skattebetalningar. (Visma, 2018)

I bokföringslagen (1997/1336) kapitel 5 finns bestämmelser om värderingar och periodiseringar. Det här används av alla företag, och speciellt påtagligt är det hos bolag som har en lång tillverkningstid på sina produkter och som redovisar enligt tillverkningsgrad. Ett annat sätt att periodisera är genom avskrivningar. En tillgång eller utgift aktiveras då den upptas i balansräkningen för att följa med till kommande räkenskapsperioder. För att periodisera inkomster och utgifter, exempelvis förskott på hyror, krävs det att man i bokföringen bokar det som en resultatregering så att summan följer med till kommande år (Bokföringslagen 30.12.1997/1336, 2018)

I Finland används i huvudsak bokföring enligt prestationsprincipen, vilket menas att alla händelser bokförs enligt hur de sker. Dvs om en försäljning uppstår i slutet av räkenskapsåret och en faktura skickas ut, bokförs fakturan på dagen det sker. När fakturan senare blir betald bokförs betalningen det datumet, även om det har bytt räkenskapsperiod. Utgiften för omsättningstillgångar hör till den räkenskapsperiod var tillgången har förbrukats eller sålts. Anskaffningsutgiften avskriver man på och utgiftsresten som blir kvar periodiseras till följande år, ända tills tillgången blir såld eller är förbrukad. Med anskaffningsutgift menas alla direkta utgifter för anskaffning eller tillverkning av en tillgång.

Anskaffningsutgiften för byggnader och inventarier får dras bort genom avskrivning. Storleken på avskrivningen bestäms enligt hur länge man uppskattar att man har tillgången i sin ägo innan den säljs eller är förstörd, och även hur lång livslängd den specifika varan generellt anses ha. Det finns ändå regler för hur stor procentenhet man får avskriva med, och de hittas i NSL (1968/360) § 34. En byggnad i företagets ägo får avskrivas med högst 7 % av utgiftsresten per år, används byggnaden som administrations-, bolags eller liknande lokal är avskrivningen 4 %. Patent och liknande immateriella rättigheter avskrivs planligt med lika stora summor varje år under högst tio år, eller den sannolika tiden den ägs. Lösa anläggningstillgångar, dvs möbler, maskiner och sådant, får avskrivas med upp till 25 % varje år. Beroende på vad som avskrivs har man olika avskrivningsplaner. Vanligen använder man sig av planavskrivning eller progressiv avskrivning. (Bokföringslagen 30.12.1997/1336, 2018)

Vid köp av varje investering uppgörs en avskrivningsplan som sedan följs. Om avskrivningsprocenten ligger under den lagstadgade procentenheten kan man vid räkenskapsperiodens slut göra en över- eller underavskrivning, men givetvis får man inte överstiga näringskattelagens (1968/360) procentenheter (§34). Underavskrivningar kan endast utföras om man sedan tidigare har överavskrivningar. Tilläggsavskrivning kan göras om man kan påvisa en betydande ändring i varans gängse värde (nuvarande värde), till exempel värdenedgång på egendomen, skada eller dylikt. I sådana fall får utgiftsresten minskas till varans gängse värde. (Lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet 24.6.1968/360, 2018)

Orsaken till varför man utför under- och överavskrivningar är främst på grund av skatteplanering. Avskrivningar minskar på periodens resultat, vilket betyder att den beskattningsbara inkomsten minskar och man får ett mindre skattebelopp. Avskrivningarna måste tas upp i bokföringen för att man ska kunna påverka beskattningen med dem, och därefter kan man välja att utföra en överavskrivning, för att få ner en vinst som annars skulle beskattas. Överavskrivningen periodiseras som avskrivningsdifferens och följer med till kommande år, då den istället kan dras bort som underavskrivning för att höja företagets resultat. Det finns tydliga anvisningar för under- och överavskrivningar i bland annat bokföringslagen. (Bokföringsnämnden, Handels- och industriministeriet, 2018)

2.2.4 Förtäckt dividend

Dividend betalas ut till alla aktieägare enligt antalet aktier de äger. All dividend som delas ut är vinstutdelning, och ett företag bör göra vinst för att kunna ge dividend. Undantag finns om företaget har vinstmedel från tidigare år som de kan använda. Det är styrelsen som ger förslag om den dividend som ska utdelas och på bolagsstämman bestäms vilken åtgärd man tar. Ett dividendbeslut kan återkallas om det finns vägande skäl för det och om den inte redan har hunnit betalas ut och. Orsakerna kan vara att utdelningen inte stämmer överens med aktiebolagslagen, att utdelningen försätter företaget i en svår penningssituation och dylikt. (Savander & Manninen, 2018)

Dividend kan utbetalas som arbetsinsatsdividend, men i sådana fall är hela dividenden beskattningsbar inkomst för mottagaren, dvs lön eller arbetsersättning. Arbetsinsatsdividenden är avdragbar för bolaget, men den får inte betalas av offentliga

noterade bolag. Kan man påvisa att förfaringssättet skett för att kringgå skatt tillämpas § 28 i lagen om beskattningsförfarande (1995/1558). (Määttä & Puolakanaho, 2018)

Förtäckt dividend uppstår om man genom olika handlingar för över aktiebolagets tillgångar till aktieägarna, och om tillvägagångssätten strider mot dividendutdelningens formella krav. I lagen om beskattningsförfarande (BFL 1995/1558), 29 § står det att förtäckt dividend uppstår om ett bolag genom prissättning ger en delägare eller nära anhörig en förmån som inte är bruklig. Det kan också uppstå om man genom att använda olika fonder eller inlösning av egna aktier delar ut medel för att undvika skatt på dividend.

Om transaktionerna tydligt visar att man genom prissättning gjort sig skyldig till förtäckt dividend, ska delägaren beskattas för beloppet mellan använt pris och gängse värde. Också i bolagets beskattning ska denna händelse tas upp. Ifall bolaget gett medel i utbyte mot aktier och det ses som förtäckt dividend, ska delägaren beskattas för det erhållna beloppet. (Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558, 2018)

Vanligt vid förtäckt dividend är att mottagaren av dividenden antingen är majoritetsägare eller har en stor bestämmanderätt inom bolaget. Små delägare har inte samma makt, och därför är det vanligare med förtäckt dividend i mindre onoterade bolag med få ägare, än i börsbolag med många ägare. Det är också vanligt att mottagaren av dividenden får den indirekt, dvs mottagarens make, sambo, föräldrar eller barn. Vid sådana fall kan delägaren beskattas för det som mottagaren har fått, om det kan konstateras en nära relation som till stor del varit upphov till den förtäckta dividenden. Vero.fi lyfter upp ett rättsfall (HFD:2007:52) där det skett precis så. Mottagaren hade en nära relation till delägaren och orsaken till transaktionen från företaget kunde hänvisas till deras relation. Därför beskattades delägaren för det som mottagaren fått. Om en delägare inte har deklarerat inkomsten som hen fått men kan bevisa att medlen har använts i bolagets syfte, kan det inte klassas som förtäckt dividend. (Savander & Puntila, 2018)

Ett annat rättsfall om förtäckt dividend som har behandlats i Högsta domstolen är från 2012, (HD:2012:79). Personen hade fått skatteförhöjning för åren 2005–2007 som följd av handling som lett till förtäckt dividend. Orsaken till att ärendet nått Högsta domstolen var att åklagaren ansåg att gärningsmannen borde dömas för grovt skattebedrägeri, men eftersom gärningsmannen hade godtagit skatteförhöjningen och betalat skatterna i sin helhet innan åtalet kom förkastades det. (HD:2012:79, 2018)

Förtäckt dividend kan också vara dividend som erhållits som arbetskompensation (lön), som i sin tur har getts som naturaförmån. Behandlas sedvanliga naturaförmåner rätt och beskattas i lönebokföringen anses det inte vara förtäckt dividend. Handlar det om mera osedvanliga naturaförmåner så som fritidshus och flygplan som delägaren med familjen kan använda, anses det generellt mera som förtäckt dividend än som ersättning för utfört arbete. Förutom hur förmånen har upptagits i beskattningen måste man också jämföra förmånen mot de förmåner företaget erbjuder anställda som inte är aktieägare. Om alla anställda har tillgång till samma förmåner anses det inte vara förtäckt dividend, och givetvis inte heller om en delägare har betalat en skälig ersättning för en viss förmån.

Ett delägarlån kan beviljas mellan ett aktiebolag och dess aktieägare, där personen i fråga tillsammans med sin familj direkt eller indirekt äger minst 10 % av aktierna eller motsvarande andel av samtliga röster per aktie. Kapitallånet räknas och beskattas som kapitalinkomst för mottagaren, och endast om lånet betalats tillbaka inom samma skatteperiod som det lyfts måste ränta betalas. Amorteringar på ett delägarlån är avdragbara från kapitalinkomsterna om det har betalats tillbaka i sin helhet inom fem år från att lånet lyfts. Om det i lånevillkoren fastställs återbetalningstid och ränta betraktas det inte som förtäckt dividend, utan enbart i undantagsfall där det finns uppenbara skäl att misstänka. (Savander & Puntila, 2018)

I de fall förtäckt dividend upptäcks av skattemyndigheten kan både aktiebolaget och den mottagande delägaren få skatteförhöjning som straff. Innan straffet kan påföras bör alla parter höras, och skattemyndigheten ska ha bevis till handa för att motivera beslutet.

Om en delägare misstänks för mottagare av förtäckt dividend, ska skillnaden mellan använt pris och gängse värde ses som den skattepliktiga inkomsten. Mottas en naturaförmån som inte bokförs, räknas det som förtäckt dividend och beskattas enligt gängse värde på förmånen. I de fall där inlösande eller förvärvande av egna aktier från bolagets sida räknas som kringgående av skatt ska delägaren beskattas för det totala utdelade beloppet, medan det för företaget inte påverkar den skattepliktiga inkomsten. Företaget och delägaren som döms för förtäckt dividend beskattas var för sig. Den förtäckta dividenden beskattas som 75 % skattepliktig förvärvsinkomst och 25 % är skattefri inkomst. Samma regler kan hittas i bl.a. inkomstskattelagen och näringskattelagen. Förtäckt dividend får inte heller räknas som avdrag för ett aktiebolag. Enligt näringskattelagen 7 § kan ett bolag påföra skillnaden mellan dividendens gängse värde och kostnader till följd av den upptäckta förtäckta dividenden till bolagets inkomst, förutsatt att kostnaderna har varit större. I vissa fall kan

både 28 § och 29 § i Lbeskf påföras, om förehavanden tyder på kringgående av skatt genom förtäckt dividend. (Savander & Puntila, 2018)

Om ett företag inte lämnar in sin skattedeklaration, blir det beskattat enligt en uppskattad skattesats, så kallad beskattning enligt uppskattning. Finns det då också pålitliga utredningar om verksamheten men inga redogörelser för hur den uppskattade inkomsten har använts, kan den del av inkomsten beskattas som förtäckt dividend. Samma princip gäller för förmögenheter som det inte har redovisats någon användning för i ett företag. Förutom icke-deklarerade pengar ska det också finnas andra bevis på att dessa pengar använts för delägarens räkning. Då behöver delägarens privata finansieringar utredas, ifall egendom eller levnadskostnader har ökats. Delägaren beskattas för hela det belopp som anses vara förtäckt dividend, om tillräckliga bevis finns. (Savander & Puntila, 2018)

Vid utredningar om eventuella förtäckta dividender kan Skatteförvaltningen begära att företaget lämnar in en ny skattedeklaration. Företaget ifråga kan antingen veta eller anta att de kommer att bli beskyllda för förtäckt dividend, och snabbt upprätta ett nytt bokslut och lämna in en reviderad skattedeklaration. Oberoende om den nya skattedeklaration är fullständig, kommer företaget och delägaren inte att undgå beskattning av förtäckt dividend eftersom den nya skattedeklarationen inte kan räknas som grund om den enbart har inlämnats för att undgå extra beskattning. (Savander & Puntila, 2018)

2.2.5 Skalbolag

Ett skalbolag, eller brevlådeföretag som det också kallas, är ett företag som i första hand startas för att förvalta finansiella värdepapper och pengar. Sist och slutligen är det ändå ägaren som styr hur och var dessa tillgångar förvaltas, och det kan göras i vilket land som helst. Det finns alltså ingen traditionell verksamhet inom bolagen, utan enbart ett undertecknat dokument som visar att det existerar. Om skalbolaget är av mera hemlig art för att gömma undan finanser, är det sällan som den egentliga ägarens namn står på några dokument, utan någon annan sätter sitt namn på eller så används fiktiva eller döda personers namn. Att äga ett skalbolag är helt lagligt, om man behandlar det som ett vanligt företag och förmedlar information till myndigheter och betalar skatt på all inkomst. Att äga bolagen i skatteparadis är också helt lagligt på samma grunder. En motivering till att ha skalbolag är enligt docenten Jan Otto Andersson (intervju med HBL, 2016) att det i vissa länder kan

uppstå situationer då regimen kan bytas ut och i samband med det ta stora besparingar, eller om man personligen står under press.

Det är enligt Andersson möjligt att skatteplanera med skalbolag genom att via komplicerade företagsnätverk låna ut och ta emot pengar, betala räntor och flytta vinsten mellan företagen. Fortfarande är det lagligt om alla inkomster och utgifter meddelas till Skatteförvaltningen, men vi börjar röra oss i gråzonen genast inte alla uppgifter om transaktionerna meddelas till myndigheten. (Sirén, 2018)

Ibland används också begreppet offshorebolag, vilket betyder att bolaget är registrerat i ett land men verksam i ett annat. Benämningen är vanlig vid diskussioner om skatteparadis, eftersom ägarna ofta bor i något annat land men startar upp skalbolag på distans i något skatteparadis. Både privatpersoner och företag i alla storlekar använder sig av dessa skalbolag, vilket gör det mera intressant. Det är verkligen många som skatteplanerar, vissa går bara längre än andra i sin jakt på lägre beskattning. (Skatteförvaltningen, 2018a)

2.2.6 Gränsöverskridande skatteplanering

Ett aktiebolag som är verksam i Finland beskattas här i normal ordning. Om ett företag dessutom är verksamt utomlands med ett fast driftställe kan vinsten beskattas i det landet, och för att förhindra beskattning i båda länderna har Finland ingått skatteavtal med flera länder för att utbyta skatteinformation och förhindra sådan dubbelbeskattning. Den skatt som har betalats utomlands dras bort genom avräknings- eller undantagandemetoden, beroende på vilken typ av inkomst det är. Vilken typ av inkomst det handlar om ska den utländska staten ta ställning till. (Skatteförvaltningen, 2018d)

Fördelen med att etablera sig utomlands, och en stor orsak till flytt, ur beskattningssynpunkt är att vissa länder har lägre skatteprocent både på inkomstskatt och andra skatter. En del länder erbjuder också väldigt strikt sekretesskydd, vilket betyder att det blir svårare att upptäcka företags tillgångar och transaktioner. Ju mera sekretessbelagd ett land är, desto mera tvivelaktigt kan orsaken till utlandsetablering vara. Företag väljer oftast sådana länder för olaglig skatteflykt, penningtvätt och liknande. (Knus-Galán, 2017, s. 101)

Vanligen väljer företag att flytta ut sin verksamhet till ett annat land där de har lägre löner och arbetstagarersättningar. I bestämmandeprocessen för vilket land man ska välja tar man i

beaktande förutom inkomstskatteprocent även byråkrati, politisk stabilitet, rättssäkerhet och redovisningsregler för exempelvis avskrivningar. Etablerar man sig för första gången utomlands kan det löna sig att välja ett land med någorlunda lika redovisningssystem som det egna landet, för att undvika stora kollisioner i traditioner och lagar. En stor fördel i sådana fall är att ha en kunnig person i det främmande landet som kan hjälpa en.

Det finns också länder som har en sådan skattelag att endast företag med den verkliga ledningen, så som styrelsen, betalar skatt på hela inkomsten i det landet. Enligt den finska skattelagen beskattas produktionen i det land det är beläget, vilket betyder att om produktionen finns i ett annat land betalas skatt för den där. Genom att dela upp företagets ledning och produktion på olika sätt kan ett företag undvika att beskatta en del av inkomsten, men är det rätt enligt lag att göra så? Om skattemyndigheten upptäcker ett sådant förfarande blir företaget troligtvis tvungen att på något sätt kompensera de uteblivna skatterna. (Helminen, 2002)

OECD har utgett riktlinjer för hur företag som verkar internationellt bör gå tillväga, och bl.a. en förutsättning är att företag samarbetar med skattemyndigheter och lämnar över relevant information för att beskattningen ska kunna fastställas. Speciellt viktigt är det i de fall då de båda länderna inte har något skatteavtal att gå till. Avtalen omfattar utbyte av information om inkomstskatt och arv-och gåvobeskattning, både vad personer och företag har betalat i vilka länder och för att säkerställa att de faktiskt har betalat skatt på hela deras inkomst. De avtal som Finland har finns alla på finlex.fi, och sammanlagt är det runt 80 avtal med olika länder för tillfället. (Telkki, 2014; Skatteförvaltningen, 2018j)

Ett aktiebolag som ursprungligen är finskt men som flyttat utomlands är begränsat skattskyldiga. I de fall aktieägare som privatpersoner flyttar med blir de begränsat skattskyldiga först i början av det fjärde året de bor utomlands. Med begränsat skattskyldig menas att man enbart betalar finsk skatt på den inkomst som uppkommit i Finland. Om inkomsten i Finland är royalties, räntor eller dividender beskattas ett aktiebolag med 20 % och en privatperson med 30 % på hela beloppet. I vissa fall kan skatteprocenten vara lägre eller obefintligt beroende på om det finns särskilda bestämmelser att inkomsten är skattefri eller om det finns avtalat något annat mellan Finland och det främmande landet. (Savander & Katja, 2018)

Vid mottagande av dividend i ett onoterat aktiebolag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-området) är skatteprocenten noll, om bolaget äger minst 10 % av

aktierna i det utdelande bolaget och förhållandet är ett moder- dotterbolag eller om det egna bolaget motsvarar ett finländskt bolag eller finns i Finland. Är aktierna i det mottagande bolaget investeringstillgångar beskattas det totala beloppet. För att säkerställa att ingen skatt dras kan ett intyg (6162e) fyllas i där det bekräftas att aktierna inte är investeringsobjekt, det mottagande samfundet är inte börsnoterat och motsvarar ett finländskt aktiebolag. Det mottagande företaget ska utreda om det i hemviststaten behöver betala skatt för mottagen dividend från Finland. På vero.fi finns ytterligare instruktioner om hur man ska gå tillväga och där finns också de blanketter och intyg man kan behöva.

För privatpersoner boende utomlands beskattas erhållen dividend från Finland med 15 % på totala dividenden. I övrigt gäller samma beskattningsregler om dividend som i Finland. Om dividendmottagaren under följande år inte kan gottgöra den skatt som betalats till Finland i hemviststaten, kan en utredning om detta lämnas in till finska Skatteförvaltningen som tar beslutet om differensen ska återbäras till privatpersonen eller inte. Om en överbetalning skett på dividendbeskattningen kan endast den bank som betalat ut dividenden rätta den. Om rättelsen inte har skett under det år dividenden betalats ut kan dividendmottagaren via blanketter från bl.a. vero.fi ansöka om rättelse till Skatteförvaltningen i Finland efter året då dividenden erhöles. (Savander & Katja, 2018)

I vissa fall kan en hemviststat utanför Finland uppbära högre skatt än brukligt, eftersom skatteprocenten vanligtvis ligger på 25 – 30 % för utlänningar på dividender, royaltyer, räntor och lön. Om Finland har ett skatteavtal med det andra landet ligger skatteprocenten ofta runt 15 %, och för differensen mellan dessa skatteprocenter som i sådana fall har blivit betalt kan man ansöka om återbetalning. Det görs genom att lämna in en tilläggsutredning till utbetalaren eller skattemyndigheten i den stat där utbetalaren finns. Ofta behöver man också lämna in ett intyg på sin egen hemviststat med utredningen, och ett sådant intyg fås från skattemyndigheten i det land man bor. (Skatteförvaltningen, 2018g)

2.3 Grå ekonomi och kringgående av skatt

Grå ekonomi eller ekonomisk gråzon kan ha lite olika betydelse beroende på område. I detta arbete avses definitionen där grå ekonomi är en verksamhet inom ett företag med laglig verksamhet som medvetet väljer bort att betala lagstadgade utgifter så som olika försäkringar, tullavgifter, skatter eller sådana transaktioner som medför ogrundade

återbetalningar från statliga organisationer. Kringgående av skatt är ett annat ord för grå ekonomi i beskattningen.

Enligt Skatteförvaltningen sker den största delen av grå ekonomi inom hotell- och restaurangbranschen och bygg- och transportbranschen, även om det också förekommer inom andra branscher, i placeringsverksamhet och handel över statsgränser. Det finns inte så mycket studier och statistik inom området ännu, men enligt en undersökning som riksdagens revisionsutskott beställde år 2010 uppgick skatte- och avgiftsförlusterna till 4–6 miljarder euro år 2008. Eftersom brottsligheten sker i tysthet är det svårt att uppskatta exakt hur utbredd den är. Förutom att staten går miste om skattemedel är grå ekonomi ett sätt för organiserad brottslighet att få fotfäste i både den ekonomiska branschen och på andra områden. Den uteblivna skatteinkomsten drabbar både direkt och indirekt alla laglydiga medborgare, som måste betala mera skatt då inte statliga bolag får tillräckligt med finansieringar och nedskärningar är ett faktum. (Polisväsendet, 2018; Grå ekonomi & ekonomisk brottslighet, 2018)

Det som kännetecknar grå ekonomi är uppstartande och avvecklande av företag med kort livscykel, enbart för att undgå skatt. Även anlitanade av företag och löneutbetalningar som sker ”under disken”, dvs svart inkomst, korruption, missbruk av identiteter och handel utan att ge ett kvitto som bevis på att köpet har ägt rum förekommer flitigt. (Skatteförvaltningen, 2018f)

2.3.1 Bekämpning av grå ekonomi

För att motverka grå ekonomi har Skatteförvaltningen olika verksamheter. Det sker genom skatterevisioner, handledning och övervakning vid beskattning, kampanjer och projekt. Ett annat sätt att bekämpa den gråa ekonomin är att göra allmänheten uppmärksam på att det förekommer, vilka skadliga följder den har, hur man kan upptäcka att det förekommer och vad man ska göra om man upptäcker det. Framförallt har *Enheten för utredning av grå ekonomi* tillsatts för att ta fram och förmedla information om grå ekonomi.

Skatterevisioner utförs för att upptäcka om företag handlat oriktigt vid anmälan och betalning av skatt. Företag som granskas av skatterevisionsenheten är främst sådana företag som enheten på ett eller annat sätt antar att utför skattefusk, men också företag som finns i riskbranscherna och helt vanliga företag. För att lyckas i arbetet har skatterevisionerna ett

nära samarbete med andra, både inhemska och utländska myndigheter. Bland annat har man internationell lagstiftning och gemensamma procedurer i Norden och Estland, för att underlätta samarbetet och för att kunna utbyta skatteinformation. Inhemska myndigheter som samarbetar är till exempel arbetarskyddsmyndigheten. Då man via skatterevisioner upptäcker väsentliga skattebrott anmäls dessa av Skatteförvaltningen till polisen som påbörjar en förundersökning. (Skatteförvaltningen, 2018f)

Ett stort problem inom den grå ekonomin är att företag döljer sina inkomster för myndigheter, för att på det sättet bli mindre beskattade. För att råda bot på detta har Skatteförvaltningen lagt fram förslaget att man skulle införa ett fiskalt Online-kassasystem som skulle meddela Skatteförvaltningen genast en försäljningstransaktion skett. Genom införandet av systemet skall man få en årlig ökning på cirka 120–140 miljoner euro i skatteintäkter, baserat på rapporter från andra länder som har infört kassasystemet. Förfarings sättet påverkar endast de företag som har konsumentförsäljning, vilket bara är en del av alla företag som kringgår skatt. (Grå ekonomi & ekonomisk brottslighet, 2018)

Ett annat sätt att motverka svart försäljning är en lag som infördes år 2014, nämligen att alla försäljningsföretag måste erbjuda ett kvitto för varje försäljning som sker. I lagen står också vilka uppgifter som måste finnas på kvittot, bland annat belopp med och utan moms, datumuppgifter och företag. (Skatteförvaltningen, 2018f)

År 2016 kom statsrådet ut med en strategi som under åren 2016 till 2020 ska minska på grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. De strategiska målen är att:

- Främja rättvis konkurrens mellan företag
- Förhindra grå ekonomi och ekonomisk brottslighet
- Förbättra kampen mot kriminella ligor inom grå ekonomi
- Genom utvecklat samarbete öka effektiviteten i de åtgärder som bedrivs av olika myndigheter (Statsrådet, 2018)

Den bransch som är kanske mest utsatt för grå ekonomi och skattefusk är byggbranschen. Förutom att staten går miste om stora summor pengar i uteblivna skatter, får också hederliga byggföretag det svårare att konkurrera med andra byggföretag och skattemoralen inom branschen försämras. De som undviker skattebetalning har naturligtvis lägre utgifter och kan offerera till ett billigare pris än företag som betalar skatt. En viktig orsak till att det är svårt

att bekämpa grå ekonomi i den här branschen är att det finns otaliga underentreprenörer vid byggen, och det är resursutmanande att utföra kontroller på varenda underentreprenör som anställs. En metod för att undvika utelämnande av skatt här är omvänd momsskyldighet, vilket betyder att vid vissa försäljningar av byggtjänster är det köparen och inte säljaren som betalar moms.

De åtgärder som Skatteförvaltningen infört inom byggbranschen är att de genom rådgivning och övervakning handleder och hjälper kunder för att förebygga problem. De har överenskommelser med entreprenörer om att anmäla entreprenaduppgifter till Skatteförvaltningen och användning av passersedlar vid byggarbetsplatser. Skatteförvaltningen har också infört skattenummer. Alla som arbetar på en byggarbetsplats ska bära ett personkort med skattenummer, som kan kontrolleras i ett skattenummerregister. (Skatteförvaltningen, 2018e)

2.4 Skattebrott

Ett brott uppstår då någon har handlat i strid med den finska lagstiftningen. Ett brott ska i regel ske med uppsåt, men det finns situationer då det är tillräckligt om en handling har skett med oaktsamhet för att kunna dömas som brott. För att något ska kunna klassas som brott bör det finnas i en lagstiftning och också ett straff för hur avvikelser från lagen behandlas. Det finns olika nivåer på brott, en del bestraffas med ordningsbot och andra behandlas i domstol innan straff utdelas. Även försök till brott kan straffas i Finland. (Minilex, 2018b; Strafflag 19.12.1889/39, 2018)

Skattebrott kommer ofta till polisens kännedom genom skatterevisioner och tips från allmänheten, som Skatteförvaltningen sedan anmäler. Det kan också uppkomma i samband med andra utredningar som polisen håller i, för skattebrott hör ofta ihop med organiserad brottslighet. Under år 2016 upptäcktes ca 3 500 ekonomiska brott, varav 48 % var skattebrott. Det blir 1 680 skattebrott under ett år, och de förväntas ha ökat på grund av bl.a. bättre övervakning. Liksom med andra brott är det vanligt att flera olika skattebrott upptäcks på samma gång. (Rådet för brottsförebyggande, 2018; Harmaa talous, Musta tulevaisuus, 2018)

Enligt finsk lagstiftning kan inte ett aktiebolag dömas för skattebrott, utan det är alltid den eller de personer som haft sådana positioner inom företaget att de borde ha agerat rätt eller upptäckt ett förfarande som inte är brukligt. Därför är alla domar från domstol personliga. Privatpersoner kan enligt principen *Ne bis in idem* inte bestraffas två gånger för samma ärende, dvs om det redan har påförts en skatteförhöjning för ett fall kan det inte tas upp för behandling och dom igen om det inte efter den första domen har framkommit nya väsentliga fakta. I de fall skatteförhöjningen har påförts ett aktiebolag gäller inte denna princip, även om man i ett senare skede skulle påföra straff åt en person som haft bestämmanderätt i bolaget. Om en skatteförhöjning inte understöds av en domstol förkastas åtalet om skattebrott. Generalklausulen om kringgående av skatt kan inte här tillämpas eftersom det nu är fråga om skattebrott och inte bara undvikande eller kringgående av skatt. (Skatteförvaltningen, 2018)

2.4.1 Skatteavdragsbrott

Skatteavdragsbrott uppstår om en juridisk person är skyldig till att dra av skatt inte gör det, till exempel om en arbetsgivare inte drar bort förskottsinnehållning från en arbetstagares lön. Handlingen kan vara antingen oaktsam eller uppsåtligt. Orsaker till varför man skulle undvika att dra av skatt är att med förskottsinnehållning ska också socialavgifter betalas till skattemyndigheten, och ibland kanske det inte finns tillräckligt med likvida medel. En annan orsak kan förstås vara att minska på utgifterna. Skatteavdragsbrott är ofta ett förfaringsätt som ett företag börjar med, innan de går vidare till grövre skattebrott. (Almgren & Leidhammar, 2006)

I lagen om beskattningsförfarande kapitel 3 16 § står det att alla arbetsgivare ska meddela Skatteförvaltningen om pensionsavgifter, arbetslöshetsförsäkringspremier och andra premier som de har uppburit från arbetstagares lön. Det förutsätter att arbetsgivaren har agerat enligt lag och faktiskt uppburit dessa avdrag och betalat in dem till rätt instans. (Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558, 2018)

I högsta domstolen behandlades år 2017 ett fall där ett aktiebolag hade undvikit att dra av förskottsinnehållning på utbetalda löner, och därför inte heller deklarerat löner och tillhörande skatter (KKO:2017:75). Det första året hade en delvis fullständig löneredovisning lämnats in och de två följande åren hade företaget inte alls lämnat in någon

skattedeklaration. Till följd av det hade den beskattningsbara summan minskats med 114 809 euro. Rättsfallet dömdes som grovt skattebedrägeri och den ansvariga bolagsägaren dömdes att ersätta Skatteförvaltningen med 30 500 euro och ränta i uteblivna skatter. (KKO:2017:75 - Korkeimman oikeuden ennakkopäätökset, 2018)

2.4.2 Vårdslös skattedeklaration

I lagen om beskattningsförfarande, andra kapitlet 7 § står det att en skattskyldig ska informera Skatteförvaltningen om alla uppgifter inom företaget som påverkar beskattningen. Den som är ansvarig för skattedeklarationen i ett aktiebolag är styrelsen. (Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558, 2018)

En fullständig skattedeklaration ska lämnas in av aktiebolag inom fyra månader efter räkenskapsperiodens sista kalendermånad, den lämnas in elektroniskt på webbsidan MinSkatt.fi eller Ilmoitin.fi. Om skattedeklarationen inlämnas för sent eller om den inte har ifyllts ordentligt påförs en förseningsavgift och/eller skatteförhöjning, mera information om det finns i kapitel 2.4.5. I de fall skattedeklarationen uteblir kan Skatteförvaltningen verkställa beskattningen enligt uppskattning, men i sådana fall bör aktiebolaget först få en chans att bli hörd och lämna en utredning till varför deklarationen har uteblivit. Vid specialfall så som sjukdom kan aktiebolaget få en förlängd inlämningstid. Vid behov av korrigeringar i skattedeklarationen kan du lämna in den nya skattedeklarationen innan beskattningen för det året har slutförts. Senast tio månader efter räkenskapsperiodens sista kalendermånad slutförs beskattningen, och då kan ändringar göras via omprövningsbegäran. I beskattningsbeslutet står datum för när beskattningen slutar. (Skatteförvaltningen, 2018c)

Det som ska finnas med i skattedeklarationen är alla bolagets inkomster, utgifter, tillgångar, skulder och övriga uppgifter som inverkar på beskattningen. En vårdslös skattedeklaration är en ofullständig deklaration där företaget har utelämnat poster som inverkar på beskattningen, för att få ett lägre skattebelopp att betala. Utelämnandet av poster kan bero på grov oaktsamhet och behöver inte alltid vara gjorda med uppsåt. (Minilex, 2018a)

Ett rättsfall år 2014 som gick ända till högsta domstolen (KKO:2014:51) finns att läsa om på finlex.fi. Två personer hade via sin näringsverksamhet smugglat in snus till Finland och sålt det vidare. De båda personerna hade först blivit ålagt skatteförhöjning på de utelämnade uppgifterna i skattedeklarationen. Enligt principen Ne bis in idem kunde ärendet inte prövas

igen för skattebedrägeri då ett straff redan utdelats, men eftersom personerna hade besvärat sig mot skatteförhöjningarna upphävde förvaltningsdomstolen skattebesluten och ärendet kunde omprövas. Då ärendet kom till högsta domstolen i Helsingfors beslutades att den ena personen döms till villkorligt fängelsestraff på sex månader, och den andra fick fyra månader. Beslutet baserades på smuggling och grovt skattebedrägeri. Förutom fängelsestraffet blev de båda personerna skyldiga att betala Finska staten och Tullen sammanlagt 1 084 514,40 euro i uteblivna skatter och ersättningar. (KKO:2014:51 - HD-prejudikat, 2018)

2.4.3 Förhindrande av skattekontroll

Förhindrande av skattekontroll hör ihop med bokföring och redovisning. Åtgärder som förhindrar skattekontroll kan vara förfalskning eller förstörande av bokföring, ofullständig redovisning eller att den inte alls existerar. Enligt bokföringslagen (1997/1336) kapitel 1, 3 § ska alla bokföringsskyldiga iaktta god bokföringssed. Dit hör redovisning av alla slags transaktioner inom företaget. Det är alltså straffbart att genom andra sätt påverka redovisningen för att förhindra myndigheters insyn. Eftersom grunden för ett beskattningsbelopp inte håller juridiskt blir man här också skyldig till inlämnande av ofullständig skattedeklaration. (Bokföringslagen 30.12.1997/1336, 2018)

Ett företag är skyldig att kunna visa upp bokföringen, anteckningar och allt material som finns om verksamheten och allt som hör till den, enligt LBeskf 14 §. Om det inte finns särskilda orsaker ska den skattskyldige på förhand meddelas tid och plats för en skattegranskning. (Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558, 2018)

Förhindrande av skattekontroll kan inte ske omedvetet, utan här gör man ett aktivt val att ändra på redovisningen med eget tycke. Förhindrandets omfattning har stor betydelse vid rättegång, om förfarandet skett uppreparade gånger under en längre tid, om den redovisningsskyldige är ny i branschen och så vidare. (Almgren & Leidhammar, 2006)

År 2017 behandlades ett ärende i högsta domstolen i Helsingfors gällande bokföringsbrott och skattebedrägeri, KKO:2017:98. Ett bolag grundat i Schweiz med ett fast driftställe i Finland hade undvikit att lämna in skattedeklarationer i Finland under flera år, och dessutom hade största delen av bokföringen gömts undan i Schweiz. Högsta domstolens beslut för bolagets styrelseordförande och majoritetsdelägare blev tio månaders villkorligt fängelse

och skyldighet att betala den uteblivna skatten på 1 412 000 euro och dröjsmålsränta, för grovt skattebedrägeri och grovt bokföringsbrott. (KKO:2017:98 - Korkeimman oikeuden ennakkopäätökset, 2018)

2.4.4 Skatteflykt

Det kanske största skatteproblemet internationellt är skatteparadisen. Efter flera större avslöjanden under 2000-talet har omvärlden insett hur otroligt stort och problematiskt detta fenomen är. Skatteparadisen finns oftast belägna i utvecklingsländer som har gigantiska finanscentrum, medan stora delar av landets befolkning lever i fattigdom. Endast en liten del i de innersta kretsarna får del av offshore-ekonomin medan korruption och våld är en hemsk vardag för resten av invånarna. Minna Knus-Galán skriver i sin bok ”Projekt Panama” att den totala summan i bistånd som kontinenten Afrika får på ett helt år är en ansevärd summa, men mycket mer pengar än det pumpas årligen in i olagliga skatteparadistransaktioner. Enligt Health Poverty Action handlar det om över 35 miljarder dollar varje år. (Knus-Galán, 2017, s. 323)

Det är viktigt att komma ihåg att det är helt lagligt att ha bolag i så kallade skatteparadis. Det som däremot inte är lagligt är att de flesta som har sådana bolag varken uppger att de äger eller att de har tillgångar i sådana bolag. Skatteparadis har låg eller ingen beskattning och vissa skatteparadisplacerare betalar enbart arvoden till skatterådgivare. Det är lika vanligt bland rika privatpersoner som företag att använda sig av offshorebolag på en sådan plats, men främst är det bara personer och företag som lever i ordentligt välstånd.

Rent praktiskt för att gå tillväga så tar man först kontakt med en mellanhand, antingen en bank eller ett juristföretag som specialiserat sig på offshore-bolag för att starta ett skalbolag. Ofta finns det led med flera mellanhänder, för att försvåra grävande efter information om den rätta ägaren. Sedan för man över pengar och tillgångar till bolaget, ibland via andra konton och ibland direkt. Enligt Minna Knus-Galán är det vanligt att oärliga konstamlare gömmer konst via skalbolag för att bl.a. slippa beskattning på överlåtelsevinster. Vill man avsluta affärer i ett skatteparadis behöver man endast avveckla bolaget och flytta ut alla tillgångar till ett annat företag eller ta ut dem privat.

Den senaste skatteparadishärvan som blev avslöjad var en läcka från ett av världens största finanscentrum, nämligen Panama. I det avslöjandet deltog flera hundra grävande journalister

från cirka 80 länder världen över, och hela operationen leddes av ICIJ (International Consortium of Investigate Journalists) via Süddeutsche Zeitung som hade kontakt med visselblåsaren. Det blev stora nyheter, inte minst för de företag och personer med kopplingar till Finland som avslöjades. Störst publicitet fick Nordea koncernen, som hade hjälpt otaliga kunder från hela Norden att öppna bolag och placera i skatteparadis. Allt detta medan de utåt sade sig arbeta mot skatteplanering och skatteparadis och allt vad det för med sig. Förutom Panama anses till exempel Caymanöarna och Bermuda vara skatteparadis, i Europa betraktas Irland och Luxembourg inte direkt som skatteparadis men nog som välkända skatteflyktsorter. (Knus-Galán, 2017)

Minna Knus-Galán berättar om ett rättsfall från år 1997 där en finländsk man blev dömd för att han hade gömt undan tillgångar i skatteparadis och inte deklarerat dem för finska staten. Straffet blev tre år och sex månaders ovillkorligt fängelse. (Knus-Galán, 2017, s. 103)

2.4.5 Straffpåföljder och tillvägagångssätt

Om skattemyndigheten misstänker att någon har gjort sig skyldig till skattebrott, måste den skattskyldige alltid ges möjlighet att ge en förklaring gällande handlingen. Därför måste skattemyndigheten alltid uppge på vilka grunder de misstänker den skattskyldige, och de måste motivera väl. Båda parterna ska ha lika möjligheter att utreda en händelse, men enligt lagen om beskattningsförfarande 26 § 4 mom. ska den part utreda ärendet, som har bättre möjligheter till det. I praktiken betyder det att skattemyndigheten motiverar grunderna till ett beskattningsbeslut, medan den skattskyldige ger en utredning om den egna ekonomiska situationen och motivering till varför förfarandet har skett. Anses brottet vara av tillräckligt stor betydelse lämnas händelsen över till polisen som påbörjar en förundersökning. (Määttä & Puolakanaho, 2018)

En förseningsavgift för varje skatteslag kan påföras om ett företag har inlämnat en skattedeklaration för sent. Med skatteslag menas mervärdesskatt, beskattning av dividender och så vidare. Arbetsgivares sjukförsäkringsavgifter, förskottsinnehållning som inte hänförs till dividend, källskatt på ränta, dividend och royalty hör alla till samma skatteslag. Vanligen behöver inte den skattskyldige höras innan en förseningsavgift påförs, enbart i undantagsfall som oklarheter i deklarationen. Beror förseningen av deklarationen på allmänna störningar i

elektroniska tjänster eller skatteförvaltningens servicetjänster kan inte förseningsavgiften påföras. (Ruuhonen & Sinisalo, 2018)

Förseningsavgiften består av två delar, en fastslagen summa för varje dag med fördröjning och en engångsavgift som baseras på skattebeloppet. Efter skattedeklarationens sista dag påförs en avgift på tre euro fram till den dag då deklarationen lämnas in, eller upp till 45 dagar. Lämnas deklaration in efter att 45 dagar har gått sedan den sista inlämningsdagen, påförs en avgift på 135 euro och ännu två procent av den deklarerade skattesumman. Har man ett skatteunderskott och deklarerar en återbäring, påförs enbart grundbeloppet på 135 euro. Maximibeloppet för förseningsavgift på varje skatteslag per skatteperiod är 15 000 euro, vilket betyder att den totala förseningsavgiften kan vara högst 15 135 euro per skatteslag. Är det en rättelsedeklaration som lämnas in för sent påförs förseningsavgiften till två procent av det deklarerade skattebeloppet först 45 dagar efter den sista inlämningsdagen. Samma maximibelopp per skatteslag gäller också för rättelsedeklaration. (Ruuhonen & Sinisalo, 2018)

Skatteförhöjningen beräknas olika beroende på försummelsen som gjorts, men påförs alltid till den skattskyldiges nackdel. I regel är den påförda skatteprocenten tio procent av skattebeloppet som på något sätt inte deklarerats rätt. Om exempelvis en representation avdragits i deklarationen till ett belopp på 2 000 euro, men som inte har varit avdragbart, påförs ett beskattningsbelopp på 2 000 euro och tio procent på beloppet. Således måste den skattskyldige betala 2 200 euro.

Det finns förstås undantag här också. Om en skattskyldig upprepade gånger har deklarerat fel med avsikt, eller om hans handlingar tyder på likgiltighet för sina förpliktelser är skatteförhöjningen mellan 15 och 50 procent. De här omständigheterna avgörs alltid från fall till fall. Skatteförvaltningen ska ha behandlat en likadan försummelse tidigare från bolaget för att handlingen ska ses som återkommande. (Ruuhonen & Sinisalo, 2018)

I de fall skatten har beräknats enligt uppskattning från skattemyndigheten och det finns försummelser i deklarationen, påförs en skatteförhöjning på 25 %. Beskattning enligt uppskattning sker om Skatteförvaltningen har skickat en påminnelse om en försenad skattedeklaration, och företaget inte har lämnat in någon deklaration inom utsatt tid enligt uppmaningen. Har företaget i efterhand lämnat in en skattedeklaration som anses tillförlitlig, används inte skatteförhöjningen och den eventuella skatteförhöjningen utan företaget påförs en förseningsavgift som beskrivs ovan.

I vissa fall kan ett ärende lämna rum för tolkning. I sådana fall ska det vara juridiskt oklart eller lämna rum för tolkning gällande omständigheterna, vilket betyder att bestämmelser inte direkt kan tillämpas. För att det ska lämna rum för tolkning ska det inte finnas någon beskattnings- eller rättspraxis eller uttryckliga bestämmelser för ärendet. Den procent som påförs i sådana fall är tre procent. Om den utlämnade uppgiften på deklarationen inte påverkar skattebeloppet, kan en skatteförhöjning på högst 200 euro påföras. (Ruuhonen & Sinisalo, 2018)

Det finns enligt den finska strafflagen kapitel 29 olika sorter av skattebrott. Till *skattebedrägeri* räknas om man ger oriktiga uppgifter som påverkar skattens storlek, om man på annat sätt försöker minska skattebeloppet eller att man får skatteåterbäring på oriktig grund. Anses brottet enligt domstol vara lindrigt skattebedrägeri enligt omständigheterna, döms gärningsmannen till böter. Bedömer domstolen att det har varit fråga om grovt skattebedrägeri och gärningsmannen har avsiktligt planerat brottet eller eftersträvat en uppenbar ekonomisk vinning, döms gärningsmannen till fängelse i minst fyra månader och upp till fyra år.

Ett företag som utelämnar betalning av förskottsinnehållning, omsättningsskatt eller motsvarande försäkringspremieskatt, mervärdesskatt eller arbetsgivares socialskyddsavgifter, och den uteblivna betalningen grundar sig på att få ekonomisk vinning, döms för *skatteförseelse* till böter eller fängelse upp till sex månader. Om företaget inte betalat på grund av betalningsoförmåga eller betalningsförbud baserat på domstolsbeslut, kan det inte dömas för skatteförseelse. (Strafflag 19.12.1889/39, 2018)

Ett företag som har anställda är skyldig att ordna och betala in till arbetspension för sina anställda. Om företaget lämnar oriktiga eller inga uppgifter om pensionens storlek, får återbäring på fel grund eller om det inte ordnar arbetspension som lagen avser kan företaget dömas för *arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri* och straffas med böter eller fängelse i högst två år. I de fall domstolen anser att det har handlat om grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri, är straffet fängelse i fyra månader till fyra år. Företag kan också dömas för *olycksfallsförsäkringspremiebedrägeri* på liknande grunder och där är straffet böter eller fängelse upp till ett år.

De uppräknade brotten kan också enligt 11 § anses vara så ringa att det är tillräckligt med skatteförhöjning eller tullhöjning. Här tas i beaktande hur ofta och tidslängd för när brottet har försiggåtts, hur stor förseelsen varit, andra eventuella påföljder för gärningsmannen och

skatte- eller tullhöjningens storlek. Ett fängelsestraff som utdöms på en total längd av två år eller mindre kan vara villkorlig. Med det menas att gärningsmannen går fri, men har strängare övervakning gällande olika förseelser. Har gärningsmannen gjort sig skyldig till något brott under den tiden hen har villkorligt fängelse, kan den domen lätt upphävas och straffet ändras till ovillkorligt fängelsestraff resten av tiden. Ovillkorligt fängelsestraff betyder att gärningsmannen sitter av bestraffningstiden på en fängelseanstalt. (Strafflag 19.12.1889/39, 2018)

3 Empiri

I examensarbetet har fyra intervjuer skett, vilka utgör empirin. Alla informanter är aktiva arbetare inom sitt ämne, med många år av erfarenhet. De som intervjuades hade titlarna skatterevisor, skatterådgivare, kriminalöverkommissarie och revisor. Skatterevisorn som intervjuades jobbar för skatteförvaltningen, och CGR-revisorn jobbar inom ett revisionsföretag. Skatterådgivaren jobbar inom ett internationellt revisions- och rådgivningsföretag. Kriminalöverkommissarien arbetar inom sektorn för ekonomisk brottslighet, och samtliga är stationerade i Finland. För att fritt kunna citera de intervjuade kommer jag att hålla namnen anonyma.

Intervjuguiden för samtliga intervjupersoner utgick från samma frågebotten, men beroende på yrke modifierades en del av frågorna för att bättre passa in på specifika områden. Till exempel kan inte en polis inom ekonomisk brottslighet svara på samma frågor som en skatterådgivare och vice versa, eftersom de fokuserar på helt olika delområden inom samma ämne. Alla frågeformulär hittas i bilagorna 1–4. Frågebotten bestod av tre delar. Den första delen handlade om skatteplanering, den andra om skattebrott och dessa båda var i stort sett identiska för alla svaranden. Den tredje delen var utformad specifikt för de olika arbetsområdena, för att få med hur de jobbar och olika branschers förhållningssätt till skattefrågor. Alla frågorna skickades på förhand så svaranden fick cirka en vecka att bekanta sig med dem, med undantag för kriminalöverkommissarien som inte hade lika lång tid. Frågorna skickades ut till den polis jag hade kontakt med, och hon utförde intervjun strax efter att hon fick klartecken att kommissarien ställde upp.

Intervjuerna gjordes muntligt genom träff, och alla intervjuer transkriberades efteråt, med undantag av polisintervjun som jag fick färdigt nerskrivet. Alla erbjöds antingen en personlig träff för intervjun eller intervju via telefon eller videosamtal, men vid den ekonomiska sektorn som jag kontaktade begärdes att intervjun skulle ske via epost. Intervjun utfördes alltså av en ställföreträdare som använde sig av min frågebotten och fritt skrev ner svaren. Detta gör att jag inte kommer att kunna citera den svarande, men svaren är ändå relevanta för examensarbetet.

Nedan kommer svaren att redogöras per avsnitt, med varje fråga i enskilt stycke. Eftersom det är fyra svar för varje fråga kommer jag att sammanslå svaren om det är flera som har sagt samma sak, och har någon poängterat någon speciellt så lyfter jag fram det enskilt för respektive person.

3.1 Skatteplanering

På frågan om hur skatteplanering definieras har samtliga svaranden sagt att det handlar om att på ett lagligt sätt minimera företagets skatter. Skatterådgivaren sa också att det handlar om att aktivt utnyttja lagstiftningen och att känna till existerande regler. Det finns också aggressiv skatteplanering, vilket enligt skatterådgivaren är på gränsen till gråzonen gällande vad lagen säger. Kommissarien påminde om att man för att vara på den säkra sidan också kan begära om att få ett förhandsavgörande hos skatteförvaltningen.

Motiven till varför företag vill skatteplanera är att försöka maximera den egna vinsten, och oavsett vad det än gäller för utgifter vill ingen betala mera än vad som behövs. Revisorn sa att företagsledningens uppgift är att skapa mervärde för aktieägarna, och därför kan man se skatteplanering som en av deras uppgifter. Därför är minskning av utgifter en orsak till att skatteplanera, men som skatterevisorn påpekade kan det också bero på att man vill hålla skattenivån jämn. I vissa branscher, t.ex. i byggnadsbranschen kan det ta lång tid att färdigställa en vara, och därför periodiserar man och försöker få resultatet att hållas relativt jämn varje år utan alltför stora kast. Det bidrar också med att man bättre kan förutse kommande år ekonomiskt i företaget.

Med skatteplanering finns det en del risker, varav kunskap troligen är den största. Man ska verkligen vara påläst och veta vad man håller på med för att undvika otrevliga påföljder. Som de intervjuade har svarat så måste man veta vad lagen tillåter, och även om det enligt någon paragraf kan vara lagligt så kan handlingen ändå vara etiskt eller omoraliskt oförsvarbar. Risken att man blir fartblind följer ständigt med, och fastän man är en laglydig medborgare kan man dras med och plötsligt står man där och är anklagad för skattebrott. På samma sätt är det ingen som är beroende av något som från första dagen de har testat på något nytt har haft som mål att de ska bli beroende, plötsligt en dag så är de det utan att veta hur det har gått till. För mindre bolag och/eller personer som känner att de inte vet tillräckligt om ämnet lönar det sig att ha en skattekonsult, med förutsättningen att inte all insparad skatt sätts i konsultarvoden. En annan risk som skatterådgivaren lyfte fram är att även om man håller sig till lagliga metoder, så kan någon organisation eller dylikt se på det som något oetiskt och börja sprida ut falsk propaganda på sociala medier. Med dålig publicitet på internet där det sprids snabbt kan det göra verkligt stor skada för ett företag, och som i värsta fall aldrig går att få återuppbyggt. Därför ska man vara försiktig med vad man gör och hur man gör det.

Några av de vanligaste sätten att skatteplanera för aktiebolag och dess ägare är att sprida ut sin förmögenhet. Det görs via flera ägare, generationsväxlingar, förflytta delar eller hela företaget utomlands, ha stora tillgångar i ett annat bolag och så vidare. Andra sätt är också utredningar om hur fördelningen mellan lön och dividend är mest lönsamt för delägare, och hur mycket pengar som bör lämna kvar i bolaget för att kunna investeras. Dock så är det inget specifikt förfaringssätt som alla gör, utan de flesta gör allt som de har möjlighet till i deras verksamhet.

I enmansföretag och mindre företag med få anställda är det ingen speciell bransch som vanligen håller på med skatteplanering. Talar vi om lite större onoterade aktiebolag så uppgav skatterådgivaren att byggbranschen är kanske den vanligaste branschen. Där kan byggprojekten uppgå till många miljoner euro, och med omvänd moms och de speciella lagar som gäller för byggbranschen så är det vanligt att de utförligt planerar för att kunna utnyttja allt. Skatterevisorn lyfte fram IT branschen och även den finansiella branschen, där folk är kunniga och redan i utbildningen blir medveten om skatteplanering och tillvägagångssätt. I de företag som är familjeföretag är det vanligt med skatteplanering, eftersom det vanligtvis börjar i samband med generationsväxling om det inte har gjorts tidigare. Därför är den övertagande generationen mera medveten om skatteplanering, men här är det ingen skillnad på bransch.

Med skatteplanering uppkommer följder för samhället. Det uppenbara resultatet som alla svaranden har sagt är att det minskar skatteintäkter, men på samma gång kan det ses som att företaget betalar det rätta skattebeloppet till staten. Skatterådgivaren sa att skulle alla företag betala rätt skattebelopp skulle det inte behövas resurser till att övervaka de som gör fel. En annan risk som också kom fram var att medierna lyfter upp skatteplanering som något omoraliskt, och att staten inte får in tillräckligt med skatteintäkter på grund av det här. På samma sätt som i den privata ekonomin är det aldrig inkomsterna som gör att pengarna räcker till, utan det är utgifterna som borde regleras. Om de intjänade skattepengarna lämnar i företagen till följd av skatteplaneringen, finns det mera pengar att investera och i sin tur medför det mera arbetsplatser.

3.2 Skattebrott

På frågan när agerande i skatteplaneringssyfte inte längre är lagligt svarade alla att då man uppenbart kan se att en handling strider mot vad lagen säger så är det skattebrott. Vid skattebrott så gör man medvetet sådana saker som strider mot lagen, t.ex. skriver ut falska fakturor och inte deklarerar på rätt sätt. Kriminalöverkommisarien hänvisade till strafflagens (1889/39) kapitel 29, som listar de olika brottstyperna och straffen vilket också finns beskrivet högre upp i kapitel 2.4. Gränsen för kringgående av skatt var svårare att bestämma. Skatterevisorn sade att de använder sig mycket av 28 § i lagen om beskattningsförfarande (1995/1558), men paragrafen ger inga tydliga linjer med var den börjar och slutar. Dilemmat här är också som flera av de intervjuade påpekade att ofta kan ett förfarande vara lagligt, men uppsåtet med handlingen var att undgå skatt och då kan man bli bestraffad. Ingen av de svaranden kunde alltså peka ut någon klar linje, men skatterådgivaren nämnde att vid oklara fall går man alltid till rättspraxis och ser om man hittar något motsvarande fall som har bedömts tidigare.

Orsakerna till att företag begår skattebrott kan vara många, men de orsaker som nämns är inbesparingar i olika former om ett företag närmar sig eller är i en ekonomisk kris. Det kan även förekomma att ett företag har tolkat en viss lag på ett sätt, men skatteförvaltningen tolkar det på ett annat sätt. Motivet är så gott som alltid att få in sådana pengar till företaget som egentligen hör till staten.

Enligt kriminalöverkommisarien finns det ingen bransch där skattebrott är speciellt vanligt, då det förekommer i alla branscher. Enligt egna erfarenheter sa både skatterevisorn och skatterådgivaren att det är speciellt vanligt med skattebrott i bygg-, städ- och restaurangbranschen. Även exempelvis i frisörs- och taxibranschen där det förekommer mycket kontanter finns det stora risker för skattebrott, men alla branscher är utsatta. I övrigt så kommer det alltid att begås skattebrott eller försök till skattebrott, eftersom det alltid finns människor som är beredda att ta över om någon annan blir fast eller slutar med sådana metoder.

I intervjuerna kom det fram att det för att förhindra skattebrott har införts olika metoder för att komma åt problemet, bland annat omvänd momsskyldighet inom byggbranschen, snabba ageranden från skatteförvaltningen om de upptäcker något som är värt att kontrollera och även förebyggande arbete från skatteförvaltningen. Det sker på så sätt att skatterevisorerna kan bistå företag med hjälp och fortbildning, särskilt då det har övergått mer och mer till

företagens ansvar att anmäla uppgifter om underleverantörer och arbetstagare. Ett annat sätt att förebygga dessa brott är att det inte skulle vara ekonomisk lönsamt, men några konkreta förslag hur detta skulle kunna göras kom inte fram.

Om ett företag döms för skattebrott har det enligt de intervjuade vanligtvis följder. Företaget kan åläggas att betala utebliven skatt retroaktivt till staten, och gärningsmannen kan få skadeståndskrav i form av böter. Om en huvudägare eller styrelsemedlem får straffet näringsförbud, måste hen antingen utse en ställföreträdare eller vid mindre företag lägga ner verksamheten. Kollegor och bekanta får oftast höra talas om detta, och ett dåligt rykte kan snabbt börja spridas, inte minst via sociala medier. Dåliga rykten kan i värsta fall förstöra ett företag och dess huvudägare för livet. En annan aspekt på ett dåligt rykte som skatterådgivaren lyfte fram är att om ett företag har gjort något allvarligt fel, kan det ha en viss påverkan en tid. Lämnas händelsen i tystnad så glömmar folk snabbt och fortsätter att samarbeta och anlita företaget.

Samhället och andra företag påverkas också om ett företag döms för skattebrott. De positiva följderna som de intervjuade sagt är att andra företag får mindre konkurrenter som drar ner priserna i branschen eftersom de har mindre utgifter. En annan positiv följd är att om en ohederlig medborgare som tidigare inte har betalat skatt får näringsförbud, blir tvungen att ta ett jobb hos förhoppningsvis någon hederlig arbetsgivare som betalar skatt. Således får staten in mera skattepengar. En negativ följd som skatterådgivaren påpekade var att för varje företag som blir avslöjat för skattebrott, är ännu ett till företag som visar hur vanligt det är med skattefusk av något slag. Om det ständigt dyker upp nya fall inom en viss bransch minskar det förtroendet för alla företag inom branschen och man tror automatiskt att majoriteten håller på med olaglig skatteplanering.

3.3 Branschspecifika erfarenheter av skatteplanering

I slutet av varje frågeformulär fanns frågor speciellt riktade till var och en av de intervjuade, för att få med en bättre bild av de specifika branscherna och hur de jobbar med skatteplanering. Eftersom det är olika branscher blev det helt olika frågor.

Enligt revisorerna är det en lagstadgad skyldighet för en revisor att meddela Finansinspektionen eller göra en polisanmälan om de under en revision hittar något

misstänkt som inte hör hemma i ett företags bokföring. CGR-revisorn jobbar för ett privat företag och ser inte sig själv som direkt samarbetspartner med andra myndigheter. Skatterevisorn däremot sa att de har mycket samarbete med polisen, men samtidigt är det två olika myndigheter som jobbar parallellt. Om det krävs tar de kontakt med den andra parten, men i övrigt jobbar de på enskilt håll. Samtidigt är det öppen kommunikation som gäller för revisorerna och de företag som granskas. Enligt skatterevisorn har de mycket samarbete över statsgränser, och de använder sig flitigt av de skatteavtal som Finland har med andra länder.

Skatterådgivaren jobbar främst med frågor om mervärdesbeskattning, som indirekt påverkar företagets inkomstbeskattning. Enligt honom är det främst medelstora och stora företag som frågar om råd, och de vill i grunden göra rätt för att inte begå något brott. Rådgivarna ger förslag om hur de ser på saken och hur det troligtvis kommer att behandlas hos Skatteförvaltningen, men de uppmanar också att företag ska begära ett förhandsavgörande om vissa frågor är knepiga och för att vara på den säkra sidan. Därför finns det inte någon speciell fråga som direkt förekommer eftersom det är så olika branscher som de jobbar med, och inga frågor om olagliga metoder brukar heller förekomma.

Enligt kriminalöverkommisarien är det en typ av brott som ofta sammankopplas med skattebrott, och det är bokföringsbrott. Om skattebrott misstänks i samband med en annan utredning tar polismyndigheten kontakt med skattemyndigheten så att de kan utföra en revision av bolaget. Om skattebrott misstänks som huvudpunkt kommer det oftast via Skatteförvaltningen som har gjort en polisanmälan till följd av en revision. Övriga myndigheter som polisen har samarbete med vid ekonomiska brott är utmätningen och åklagare. Det skattebrott som är vanligast i Finland är grovt skattebedrägeri. Enligt polisen är det offentlig publicitet om brottshändelsen som borde hindra personer från att begå skattebrott, samtidigt som brottets avskräckande effekt är viktigast för den enskilda personen. Det är viktigt att komma ihåg att det alltid är en enskild person som blir dömd för skattebrott, men det har direkt stor påverkan på företaget vars namn också lyfts upp i offentliga medier.

4 Diskussion

I detta kapitel kommer intervju svaren att analyseras och jämföras tillsammans med den information som finns i den teoretiska delen. Analyserna kommer att delas in i avsnitt utgående från syftet med och de frågeställningar som arbetet baserar sig på. Det som tas upp är vad skatteplanering är och vilka tillvägagångssätt det finns, var gränsen är mellan skatteplanering, skattebrott och gråzonen och varför företag korsar gränsen till skattebrott.

4.1 Skatteplanering och tillvägagångssätt

Sandström och Svensson (2005) skriver att skatteplanering kan och ska ses som ett lagligt tillvägagångssätt att minimera sina skatter på, genom ordentlig planering och kunskap. Åtgärderna är många som man kan ta till, och i många fall avgörs förfaringssättet om det är lagligt enbart av orsaken till varför man har gjort på ett visst sätt.

I intervjuerna har svaren varit så gott som identiska med vad teorin har framhållit. Alla intervjuade är överens om att skatteplanering är ett lagligt sätt att minska utgifterna, och någon tyckte också att det är nödvändigt för företag. I samband med intervjuerna var det en person som sa att ”det är lika fel att betala för mycket skatt som att betala för lite, skillnaden är att för det ena blir man straffad”. På samma sätt som att du varken betalar för mycket eller för lite för en produkt i en affär, vilket rör om i deras bokföring och kan ställa till med onödigt arbete, ska företag inte heller betala varken för mycket eller för lite skatt till staten. Rätt skattesats är det som eftersträvas. Skatterådgivaren sa i sin intervju att om alla skulle betala rätt skatt så kunde man förflytta resurser från skatteövervakningen till mera behövande områden i samhället. Motiven för skatteplanering är i grunden en sak; man vill minska på utgifterna. Som det också framkom i en av intervjuerna kan orsaken vara att hålla resultatet i bokslutet på en jämn nivå. Att eftersträva ett jämnt resultat är aktuellt i exempelvis byggföretag, och det görs främst genom periodisering av utgifter och inkomster som kan läsas om i kapitel 2.2.3.

Tyvärr är det många i dagens Finland som ser skatteplanering som något negativt. De intervjuade skyller delvis på media, eftersom de ofta vinklar det som någon omoraliskt. I den offentliga debatten framhålls det som att skatteplanerande företag undanhåller intäkter för staten, och därför måste staten ta lån för att täcka utgifterna. Förutom den offentliga

diskussionen så förvärras offentlighetens syn på skatteplanering då det ofta lyfts fram företag och företagsledare som har blivit dömda för skattebrott. Här kan vissa branscher vara extra utsatta, om det ofta är företag inom en viss bransch som det skrivs om. I teorin har byggbranschen lyfts fram speciellt, och där har också staten försökt påverka med exempelvis omvänd momsbeskattning. Varför medierna ofta vinklar skatteplanering som något negativt har jag inget svar på, men enligt mig kan det ha att göra med att det känns enklare att peka ut skatteplanering som ett problem istället för att fundera på utgifterna som är det verkliga problemet. Egna intressen vill man inte skära ner på, medan man fritt understöder de nedskärningar som inte direkt påverkar personligen. Tänk dig själv och dina val. Sparar du hellre in på viktiga investeringar som du verkligen borde satsa på men känns för dyra, medan dina fritidsintressen får kosta i princip hur mycket som helst?

De lagar som behandlar skatteförfaranden, och även de förordningar och tolkningar som Skatteförvaltningen har gjort och skrivit om på deras hemsida, visar tydligt att det är tillåtet med skatteplanering. För att förbättra synen på skatteplanering skulle den vanliga medborgaren behöva upplysas om de andra sidorna av skatteplanering istället för att enbart fokusera på det som strider mot lagen. Mera resurser för fortbildning i arbetslivet och även i utbildningsprogram kunde bättra på inställningen till skatteplanering. Här tänker jag att det till viss del också kan ha med det finska folkets attityd att göra, då finländare är allmänt kända för att vara realistiska och pessimister istället för att se på samhället med en positiv och öppen syn.

I grunden kan aktiebolagen inte göra så mycket gällande skatteplanering, utan det är vanligen mellan aktieägaren och aktiebolaget som skatteplaneringen sker. Därför kunde det vara en bra idé att framgångsrika företagare skulle ha en mera framträdande roll i det finska samhället, där de lyfter fram nyttan med skatteplanering och att skatteplanering inte automatiskt är synonymt med kringgående av skatt eller skattebrott. En anledning till att skatteplanering sällan lyfts upp som något positivt, är för att det inte ska synas någonstans om man har gjort det på rätt sätt.

I en artikel som publicerades på Hufvudstadsbladets hemsida 31.10.2018 i samband med offentliggörande av skatteuppgifter från föregående år, intervjuades en professor i skatterätt vid Helsingfors universitet. Hon var av den åsikten att ”man kan karikerat tolka Skatteförvaltningens tabeller så att de som toppar statistiken inte har varit så bra på att planera betalningen av sina skatter”. Även om det i Finland kan finnas många som inte håller med, är det precis det som skatteplanering handlar om. Enligt skatterevisorn

uppmärksammar de inte skatteplanering vid revisioner, eftersom det ska på ett lagligt sätt minska beskattningen och inte aktivt väcka uppmärksamhet vid sådana granskningar. (Sjövall, 2018)

De tillvägagångssätt för skatteplanering som nämndes i intervjuerna är samma tillvägagångssätt som också har behandlats i teorin. De skatteplaneringsförfaranden som är mest relevanta för små- och medelstora företag i Finland är frågan om att lyfta lön eller dividend, tillåtna avdrag så som hyror och löner, periodiseringar och gränsöverskridande skatteplanering. Rent konkret från företagets sida är det ändå avskrivningar som fokuset ligger mest på, att med hjälp av över- och underavskrivningar försöka påverka det beskattningsbara resultatet.

4.2 Gränsen mellan laglig och olaglig skatteplanering

Gränsen mellan laglig och olaglig skatteplanering kan sägas vara kringgående av skatt eller gråzon. Skatteförvaltningen skriver att kringgående av skatt är en handling som är laglig i sig, men har gjorts enbart för att undvika beskattning och därför är straffbar. Det finns vissa branscher som har större problem med detta, och det är bygg-, städ- och restaurangbranschen. Flera av de intervjuade ger exakt samma branscher som exempel på där det är stor risk för kringgående av skatt. Orsakerna är att det inom byggbranschen ofta finns många underleverantörer som man inte har resurser att kolla upp innan en överenskommelse. Inom städbranschen krävs väldigt lite utbildning och språkkunskaper, därför är det lättare för ledningen att syssla med ohederliga skatteförfaranden då kraven inte alltid är så stora. Inom restaurangbranschen förekommer mycket fysiska pengar och snabba försäljningar, och där är det lätt att sälja drinkar och dylikt svart.

Den finska staten arbetar aktivt med att försöka förhindra grå ekonomi och kringgående av skatt. I den teoretiska delen lyfts fram försäljning med kvittens, omvänd momsskyldighet och förebyggande arbete med hjälp av skattemyndigheten. För tillfället finns det inga siffror på hur bra åtgärderna har fungerat, och avsaknaden beror till stor del på att det är svårt att uppskatta hur mycket skattefusk som förekommer då skattemyndigheten enbart blir varse om de förehavanden som upptäcks. Att de här åtgärderna trots allt fungerar syns genom att nya fall av skattefusk ständigt uppdagas, och enligt den litteratur som använts i arbetet så har inte olagliga skatteförfaranden ökat. Skillnaden är att numera upptäcks allt flera brott.

Det finns alltså ingen klar gräns mellan skatteplanering och kringgående av skatt. Skatterevisorn sa att de ofta använder sig av 28 § i lagen om beskattningsförfarande (1995/1558), där kringgående av skatt preciseras. Den paragrafen är flitigt nämnd i teorin, och den är också mycket användbar. Problemet här är att paragrafen är bred och inte helt svartvit, utan det finns tolkningsutrymme även där. Är man osäker på ett förfaringsätt kan man begära ett förhandsbesked om beskattningen, vilket både Skatteförvaltningen och de intervjuade lyfte fram.

Gränsen mellan kringgående av skatt och skattebrott är däremot klar. Enligt brottslagens kapitel 29 uppstår ett brott om någon har avsiktligt eller med oaktsamhet agerat i strid med lagen. Det måste också i en lagstiftning finnas ett straff för handlingen, för att man ska kunna dömas för något. Straff för skattebrott kan vara allt från böter och skattehöjningar till fängelse i fyra år. Samtidigt tyckte den intervjuade polisen att straffen för ekonomiska brott, och speciellt skattebrott, borde vara mera påtagliga så det verkligen skulle avskräcka folk. I samma grad borde den ekonomiska vinningen på ett oupptäckt skattebrott eller kringgående av skatt inte vara så stor som den är idag.

Till sist återstår frågan varför företag väljer att gå över gränsen till skattebrott. Svaret kan man bara spekulera om, men utgående från intervjuerna kan två slutsatser dras som verkar logiska. Det första är att företaget på något sätt har det ekonomiskt tufft, och det enda sättet att få mera kapital som de ser det är att hålla inne med skatteutgifter. I familjeföretag är detta ett relativt vanligt scenario, då en förälder eller släktled längre tillbaka har varit framgångsrik med sitt företag och ett barn ska ta över styrningen och leva upp till den roll som den föregående släktingen har haft. Det kan även vara så att det företag som överläts redan är nära en konkurs.

En annan orsak är att man helt enkelt har blivit fartblind. De olika skatteplaneringsförfaranden blir fler och fler, och plötsligt är man misstänkt av polisen för skattebrott. Anledningarna till att man blir fartblind kan också här vara flera, men en grundorsak till det är enligt mig att de flesta människorna till viss grad aldrig är nöjda med vad de har. Oavsett hur mycket man har av något vill man alltid ha mer, om det gäller pengar, makt eller anseende spelar ingen roll. Dock så hade skatterevisorn svårt att tro att man i misstag skulle kunna begå skattebrott, eftersom det ändå krävs så mycket för att dömas för ett brott att de handlingarna inte kan ha skett i misstag.

5 Avslutning

Skatteplanering anses som ett nödvändigt ont för speciellt företagsledare, eftersom det ligger i allas intresse att minska på utgifterna. Skatteplanering är också lagligt tillåtet, så länge man följer lagen och vet vad man håller på med. Kringgående av skatt eller gråzonen är det komplexa tillståndet då en handling kan vara laglig men uppsåtet är det som gör det till ett brott. Skattebrott förekommer ofta i medier, och under den tiden jag har hållit på med detta arbete har det lyfts upp flera fall av skattebrott eller misstanke om skattebrott. MOT, en webbplats där grävande journalister i Finland publicerar de nyheter de har fått fram, publicerar regelbundet nya artiklar om företag som på något sätt inte har varit ärliga i sin redovisning.

Sedan detta arbete påbörjades är det speciellt två banker som har blivit anklagade för skatteflykt eller penningtvätt. Även om handlingarna inte har begåtts i Finland har bankerna ändå relativt starka marknadspositioner här. Ett annat exempel är ett företag vars fastigheter blev utsatta för en stor operation under en helg i september år 2018. Flera myndigheter samarbetade för att granska fastigheterna, och cirka tre miljoner euro beslagtogs under räden. Eftersom det är relativt vanligt med skattebrott som ofta börjar med skatteplanering i någon grad, har ordet skatteplanering fått en negativ klang och anses vara något omoraliskt som borde stoppas. (Hägglom & Svartström, 2018)

Skatteplanering är något som regeringen fortfarande vill hålla lagligt, eftersom de inte har ändrat på de gällande lagstiftningarna. Det som de däremot aktivt jobbar mot är att förhindra den gråa ekonomin och skattebrotten, bland annat genom nya förordningar om omvänd moms, tvång att erbjuda kvitto vid köp och så vidare. Trots att alla lagändringar som införs för att förhindra oärlighet är bra, kommer de ändå aldrig att lyckas helt. Den krassa sanningen är att det alltid kommer att finnas oärliga människor, och oavsett hur många personer polisen än tar fast som håller på med skattefusk så finns det alltid någon som är beredd att ta deras plats.

För att kort sammanfatta resultatet av denna forskning och svaren på frågeställningarna kan jag konstatera att skatteplanering är något som de flesta företag gör för att minimera sin beskattning. Skatteplanering är inte längre lagligt när man med uppsåt eller oaktsamhet agerar enbart för att minimera eller utesluta beskattning, eller om handlingen direkt strider mot lagen. Den vanligaste orsaken till att företag blir misstänkta för skattebrott eller kringgående av skatt är om företaget befinner sig i en svår ekonomisk situation. Det

viktigaste som har lyfts fram med tanke på teorin och intervjuerna är enligt mig förståelsen och den allmänna synen på skatteplanering. Varför ska man skatteplanera och vad finns det för motiveringar? Jag har fått relevanta och utförliga svar på mina forskningsfrågor, och jag uppmanar alla att lära sig mera om skatteplaneringens olika sidor för att bättre förstå samhällets syn på olika ekonomi- och skattefrågor, och för att lära sig mera om företagsbeskattning och att driva ett företag.

5.1 Reliabilitet och validitet

Validitet och reliabilitet är termer med vilka man mäter en forsknings pålitlighet om den skulle göras på nytt och om andra skulle kunna dra samma slutsatser av forskningen och analysen som skribenten. Validitet handlar om hur man mäter eller observerar det man ska mäta, vilket betyder att validitet är mera relevant inom kvantitativa forskningar. Reliabilitet visar till vilken grad forskningens resultat skulle vara densamma om undersökningen skulle göras på nytt. Reliabiliteten ökar om sannolikheten att man från upprepade test skulle få samma slutresultat. Reliabilitet och validitet kan delas in i externa och interna delområden för noggrannare bedömning, och även andra bedömningssätt som tillförlitlighet och överförbarhet kan användas. (Bryman & Bell, 2017, ss. 378-380)

I det här examensarbetet kan slutsatsen dras att reliabiliteten är tillfredsställande. Alla intervjuer gjordes enskilt, vilket betyder att inga yttre omständigheter såsom diskussioner med flera inblandade kan påverka. Svaren utgick från de intervjuades arbetserfarenheter, vilka inte ändras utmed arbetslivets gång utan endast kompletteras. Därför skulle inte svaren ändras väsentligt om de gjordes igen. Dock måste intervjun med polisen tas i beaktande, då jag inte kunde göra den själv på plats utan hade en ställföreträdare. Eventuellt hade svaren och förståelsen för dem blivit lite annorlunda om jag själv skulle ha gjort det. Validiteten anses var på en bra nivå, i den utsträckning det är möjligt att mäta inom en kvalitativ undersökning. Validiteten bedöms främst från intervjuerna, som är centrala för att forskningen ska kunna analyseras och slutföras och för att intervjuerna och dokumentationen från dem har utförts på ett korrekt sätt. Intervjusvaren har alla perspektiv från olika områden som bidrar till en bättre analys. För att få en bredare empiri skulle jag ha kunnat intervjua en statsvetare för att få en bättre syn på ämnet från ett nationalekonomiskt perspektiv, och även någon som har blivit dömd för skattebrott för att få med någon från ”den andra sidan” av lagen.

5.2 Utmaningar i arbetet

Det som var den största utmaningen i detta arbete var att hitta relevant information om skatteplanering i Finland. Det fanns litteratur i överflöd som var skriven på finska, men att hitta något på svenska var svårare. Orsaken till att jag föredrog litteratur på svenska är för att jag själv är svenskspråkig och inte har använt mig av finska termer inom ämnet tidigare. Därför var finskspråkig litteratur en större utmaning, då jag upplevde att jag inte hade tillräckligt med tid att översätta och förstå det. I Finland är endast en liten majoritet av befolkningen svenskspråkig, och det är enligt mig anledningen till varför det inte finns så mycket litteratur om ämnet på svenska. Samtidigt kan detta examensarbete vara ett bra komplement i den svenskspråkiga debatten om skatteplanering och skattebrott i Svenskfinland.

En annan sak inom teorin som var relativt svårt var att få en bra förståelse för 28 § i lagen om beskattningsförfarande (1995/1558). Paragrafen är bred och kan vara svår att tillämpa i reella fall, och man bör verkligen förstå den för att kunna använda och beskriva den.

Inom empirin var det intervjuerna som var knepiga. Eftersom detta var första gången som jag utförde sådana, insåg jag först efteråt om jag hade glömt något eller att jag borde ha frågat upp vissa saker. Därför skulle intervjuer via epost ha varit ett bra alternativ, då jag i lugn och ro hade kunnat läsa genom svaren och anteckna det jag vill fråga upp. Vid intervjutillfällena var det också en utmaning att försöka hålla igång intervjuerna på ett bra sätt utan att påverka de intervjuade i deras tankegångar och svar. En annan sak som jag borde ha tänkt på var att jag mellan intervjuerna gjorde små modifieringar i ordföljden på vissa frågor för att få andra syftningar, eller också lade till någon fråga. Vid transkriberingen av intervjuerna insåg jag att jag borde ha tänkt genom alla frågebotten ordentligt på förhand och sedan hållit mig till det.

5.3 Förslag på vidare forskning

Som förslag på vidare forskning kunde man fördjupa sig i olika delar inom det som jag har behandlat. Skatteplanering, kringgående av skatt och skattebrott är alla delar som man verkligen kan gräva i och ständigt hitta något nytt. Alla tre områdena är aktuella och ofta lyfter medierna upp olika fall som på något sätt har med skatteplanering att göra.

Ett annat förslag som har dykt upp under arbetets gång är skatteflykt till olika skatteparadis. De senaste åren har det gjorts flera stora avslöjanden om företag och privatpersoner som har haft tillgångar där, inte minst personer och företag i Finland. Det skulle vara intressant att se hur skatteparadisens roll har ändrat sedan de här avslöjandena, och i vilken utsträckning det har påverkat de omnämnda företagen och personerna.

6 Källor

- Almgren, K., & Leidhammar, B. (2006). *Skattetillägg och skattebrott*. Solna: Norstedts Juridik AB.
- Bokföringsnämnden, Handels- och industriministeriet. (den 18 September 2018). *Allmän anvisning om avskrivningar enligt plan*. Hämtat från elinar.fi: [http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/6ad1c2ec5cfbdbdccc2256817001afb96/\\$FILE/avskrivningar.pdf](http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/6ad1c2ec5cfbdbdccc2256817001afb96/$FILE/avskrivningar.pdf)
- Bryman, A., & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (3:e uppl.). Stockholm: Liber Ab.
- Findikator; Statistikcentralen. (den 8 September 2018). *Utvecklingen av befolkningens åldersstruktur*. Hämtat från Findikator: <https://findikaattori.fi/sv/81>
- Grå ekonomi & ekonomisk brottslighet*. (den 11 September 2018). Hämtat från Verohallinto.fi: <https://www.vero.fi/sv/gr%C3%A5-ekonomi-brottslighet/>
- Harmaa talous, Musta tulevaisuus. (den 23 September 2018). *Vad är grå ekonomi och ekonomisk brottslighet?* Hämtat från Mustatulevaisuus.fi: <http://www.mustatulevaisuus.fi/se/vanligt>
- HD:2012:79*. (den 13 Oktober 2018). Hämtat från Edilex.fi: [https://www.edilex.fi/kko/hd/20120079?languages\[\]=sv&offset=1&perpage=20&phrase=dividend&sort=relevance&typeIds\[\]=5&searchKey=545890&quickSearch=true](https://www.edilex.fi/kko/hd/20120079?languages[]=sv&offset=1&perpage=20&phrase=dividend&sort=relevance&typeIds[]=5&searchKey=545890&quickSearch=true)
- Helminen, M. (2002). *Finnish International Taxation*. Vantaa: Tummavuoren kirjanpaino Oy.
- Hägglblom, J., & Svartström, A. (den 7 November 2018). *Tre miljoner i kontanter, två häktade - det här behöver du veta om tillslaget i Pargas och ekobrottsmisstankarna*. Hämtat från Hbl.fi: <https://www.hbl.fi/artikel/tva-personer-har-haktats-det-har-behoover-du-veta-om-tillslaget-i-aboland/>
- KKO:2014:51 - HD-prejudikat*. (den 23 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/oikeus/kko/kko/2014/20140051>
- KKO:2017:75 - Korkeimman oikeuden ennakkopäätökset*. (den 23 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/2017/20170075>
- KKO:2017:98 - Korkeimman oikeuden ennakkopäätökset*. (den 23 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/2017/20170098#aOT20170098_3
- Knus-Galán, M. (2017). *Projekt Panama*. Helsingfors: Schildt & Söderström.
- Lundén, B., & Svensson, U. B. (2016). *Aktiebolag*. Mönlycke: Björn Lundén Information AB.
- Minilex. (den 22 September 2018a). *De olika skattebrotten*. Hämtat från Minilex.se: <https://www.minilex.se/a/de-olika-skattebrotten>

- Minilex. (den 23 September 2018b). *Vad är ett brott?* Hämtat från Minilex.se:
<https://www.minilex.se/a/vad-%C3%A4r-ett-brott>
- Määttä, T., & Hakkarainen, M. (den 18 September 2018). *Beskattning av förvärvsinkomster*. Hämtat från Vero.fi:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48481/beskattnin_g_av_forvarvsinkomste2/
- Määttä, T., & Puolakanaho, J. (den 22 September 2018). *Tillämpning av bestämmelsen om kringgående av skatt*. Hämtat från Vero.fi:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/49027/tillampnig_av_bestammelsen_om_kringgae2/
- Polisväsendet. (den 13 September 2018). *Det vanligaste ekonomiska brottet är skattebedrägeri*. Hämtat från Inrikesministeriet:
<https://intermin.fi/sv/polisvasendet/ekonomisk-brottslighet-och-gra-ekonomi>
- Ruuhonen, P., & Sinisalo, S. (den 22 September 2018). *Påföljdsavgifter för skatter på eget initiativ*. Hämtat från Vero.fi:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48377/p%C3%A55f%C3%B6ljdsavgifter-f%C3%B6r-skatter-p%C3%A5-eget-initiativ/
- Rådet för brottsförebyggande. (den 22 September 2018). *Ekonomiska brott, miljöbrott och arbetsbrott*. Hämtat från Brottsförebyggande.fi:
<https://rikoksantorjunta.fi/sv/ekonomiska-brott-miljobrott-och-arbetsbrott>
- Sandström, K., & Svensson, U. (2005). *Skatteplanering*. Uddevalla: MediaPrint.
- Savander, L., & Katja, P. (den 21 September 2018). *Dividender, räntor och royalties till begränsat skattskyldiga*. Hämtat från Vero.fi:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/49133/dividender_rantor_och_royalties_till_be2/
- Savander, L., & Manninen, P. (den 18 September 2018). *Beskattning av dividendinkomster*. Hämtat från vero.fi:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/47901/beskattnin_g-av-dividendinkomster/
- Savander, L., & Puntila, M. (den 20 September 2018). *Förtäckt dividend*. Hämtat från vero.fi:
https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48147/f%C3%B6rt%C3%A4ckt-dividend/
- Sirén, S. (den 18 September 2018). *Vad betyder Panamaläckan?* Hämtat från hbl.fi:
<https://www.hbl.fi/artikel/vad-betyder-panamalackan/>
- Sjövall, M. (den 7 November 2018). *Expert: Skickliga skatteplanerare lyckas gömma inkomster*. Hämtat från Hbl.fi: <https://www.hbl.fi/artikel/expert-skickliga-skatteplanerare-lyckas-gomma-inkomster/>
- Skatteförvaltningen. (den 11 November 2018a). *Begreppen skatteparadisstat och skatteparadisbolag*. Hämtat från Vero.fi:
https://www.vero.fi/sv/skatteforvaltningen/information_om_beskattnin/skattefel/skatteparadis/begreppen_skatteparadisstat_och_skatteparadis/

- Skatteförvaltningen. (den 5 September 2018b). *Aktiebolag och andelsbolag*. Hämtat från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/om-foretagsbeskattningen/inkomstbeskattning/aktiebolag-och-andelslag/>
- Skatteförvaltningen. (den 22 September 2018c). *Aktiebolag och andelslag*. Hämtat från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/deklarera-och-betala/skattedeklaration/aktiebolag-och-andelslag/>
- Skatteförvaltningen. (den 15 September 2018d). *Att bedriva verksamhet utomlands*. Hämtat från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/om-foretagsbeskattningen/internationell_verksamhet/att_bedriva_affarsverksamhet_utomland/
- Skatteförvaltningen. (den 13 September 2018e). *Bekämpande av grå ekonomi inom byggbranschen*. Hämtat från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/skatteforvaltningen/information_om_beskattning/bekampning_av_den_gra_ekonomi/bekampande_av_gra_ekonomi_inom_byggbran/
- Skatteförvaltningen. (den 11 September 2018f). *Bekämpning av den grå ekonomin*. Hämtat från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/skatteforvaltningen/information_om_beskattning/bekampning_av_den_gra_ekonomi/
- Skatteförvaltningen. (den 22 September 2018g). *Beskattning utomlands i strid med skatteavtalet*. Hämtat från vero.fi: https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/skattekort-och-skattedeklaration/fran_finland_till_utlandet/beskattning_utomlands_i_strid_med_skatteavtalet/
- Skatteförvaltningen. (den 6 September 2018h). *Betalning av förskottsskatt - samfund*. Hämtat från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/deklarera-och-betala/forskottsskatt/betalning_av_forskottsskatt_for_samfund/
- Skatteförvaltningen. (den 8 September 2018i). *Bokföring, räkneskapsperiod, skatteperiod*. Hämtat från Vero.fi: <https://www.vero.fi/sv/foretag-och-samfund/foretagets-livscykel/etablering/bokforing-r%C3%A4kneskapsperiod-och-skatteperiod/>
- Skatteförvaltningen. (den 18 September 2018j). *Gällande skatteavtal*. Hämtat från vero.fi: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/49062/gallande_skatteavta/
- Skatteförvaltningen. (den 22 September 2018k). *Information om skattefuskblanketten*. Hämtat från vero.fi: https://www.vero.fi/sv/skatteforvaltningen/information_om_beskattning/bekampning_av_den_gra_ekonomi/information_om_skattefuskblankette/
- Skatteförvaltningen. (den 22 September 2018l). *Principen ne bis in idem och beskattning: man får inte straffas två gånger för samma sak*. Hämtat från Vero.fi: https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48877/principen_ne_bis_in_idem_och_beskattning/
- Statsrådet. (den 11 September 2018). *Statsrådets autonoma beslut om nationell strategi för att förhindra grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2016-2020*. Hämtat från

Intermin.fi:

<https://intermin.fi/documents/1410869/3723676/VN+periaatep%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+harmaan+talouden+torjunta/4c2e9795-9d6f-4fe4-9be7-b96dedd48635>

Telkki, H. (Maj 2014). *Eläkkeitä muiden maiden verorahoilla?* Hämtat från Finnwatch.org: https://www.finnwatch.org/images/pdf/elke_postfinal.pdf

Tomperi, S. (2017). *Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Visma. (den 23 September 2018). *Periodisering - vad är periodisering?* Hämtat från Vismaspcs.se: <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-periodisering>

Yrittäjät. (den 8 September 2018). *Företagande i Finland*. Hämtat från Yrittäjät.fi: <https://www.yrittajat.fi/sv/foretagarna-i-finland/foretagande-i-finland-316225>

Yritystulkki. (den 13 September 2018). *Skattebetalning*. Hämtat från Företagstolken.fi: <http://www.yritystulkki.fi/se/alue/novago/befintlig-foretagare/beskattning/skattebetalning/>

Finlands författningssamling

Aktiebolagslagen 21.7.2006/624. (den 6 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2006/20060624>

Bokföringslagen 30.12.1997/1336. (den 23 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1997/19971336#L4P5>

Inkomstskattelag 30.12.1992/1535. (den 8 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1992/19921535#O2L2>

Lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet 24.6.1968/360. (den 18 September 2018). Hämtat från finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1968/19680360>

Lag om beskattningsförfarande 18.12.1995/1558. (den 23 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1995/19951558#L4P28>

Strafflag 19.12.1889/39. (den 22 September 2018). Hämtat från Finlex.fi: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001#L28>

Intervju med skatterevisor 16.10.2018

Intervju med skatterådgivare 22.10.2018

Intervju med kriminalöverkommissarie 23.10.2018

Intervju med CGR-revisor 1.11.2018

Bilaga 1 Intervjufrågor, skatterevisor

Skatteplanering

- Hur skulle du definiera skatteplanering?
- Varför väljer företag att skatteplanera?
- Nackdelar/risker med skatteplanering?
- Hur skatteplanerar onoterade aktiebolag?
- Utgående från egna erfarenheter:
  - o vilket skatteplaneringsförfarande är det vanligaste sättet?
  - o I vilken bransch är det vanligast med skatteplanering?
- Finns det följder för samhället med skatteplanering i företag?

Skattebrott

- Var går gränsen mellan skatteplanering, kringgående av skatt och skattebrott? När är det inte längre ett lagligt tillvägagångssätt?
- Vad är skillnaden på skatteplanering och skattebrott?
- Vad är orsaken till att företag begår skattebrott?
- Utgående från egna erfarenheter: finns det en speciell yrkesgrupp där skattebrott oftare förekommer, och vilken typ av skattebrott?
- Hur kan man förhindra skattebrott?
- Följder efter skattebrott för företaget, ca 2–10 år framåt?
- Finns det följder för andra företag och samhället om någon begått skattebrott?

Branschspecifika erfarenheter av skatteplanering

- Hur jobbar ni med skattegranskning, vilka åtgärder tas?
- Hur vet ni vilket företag ni ska granska som nästa?
- Vilka åtgärder tas om agerande i gråzon eller skattebrott uppdagas?
- Hur ofta förekommer samarbete med polismyndigheter?
- I vilket skede kopplas polismyndigheten in?
- Har ni egna geografiska områden ni jobbar inom eller samarbetar ni med andra länder?

Bilaga 2 Intervjufrågor, skatterådgivare

Skatteplanering

- Hur skulle du definiera skatteplanering?
- Varför väljer företag att skatteplanera?
- Nackdelar/risker med skatteplanering?
- Utgående från egna erfarenheter:
  - o vilket skatteplaneringsförfarande är det vanligaste sättet?
  - o I vilken bransch är det vanligast med skatteplanering?
- Följder för samhället med skatteplanering i företag?

Skattebrott

- Var går gränsen mellan skatteplanering, kringgående av skatt och skattebrott? När är det inte längre ett lagligt tillvägagångssätt?
- Vad är skillnaden på skatteplanering och skattebrott?
- Har du varit med om skattebrott och på vilket sätt?
- Vad är orsaken till att företag begår skattebrott?
- Utgående från egna erfarenheter: finns det en speciell yrkesgrupp där skattebrott oftare förekommer? Vilken typ av skattebrott?
- Hur kan man förhindra skattebrott?
- Följder efter skattebrott för företaget, ca 2–10 år framåt?
- Finns det följder för andra företag och/eller samhället om någon begått skattebrott?

Branschspecifika erfarenheter av skatteplanering

- Används enbart lagar då ni svarar på frågor, eller litar ni på magkänslan i vissa fall eftersom det i ibland finns kryphål i lagar?
- Finns det någon fråga som ofta återkommer?
- Förekommer frågor (och hur ofta) om olagliga tillvägagångssätt?
  - o Har du någon gång blivit erbjuden muta av något slag?

Bilaga 3 Intervjufrågor, polis

Skatteplanering

- Hur skulle du definiera skatteplanering?
- Varför väljer företag att skatteplanera?
- Nackdelar/risker med skatteplanering?
- Utgående från egna erfarenheter:
  - o vilket skatteplaneringsförfarande är det vanligaste sättet?
  - o I vilken bransch är det vanligast med skatteplanering?
- Följder för samhället med skatteplanering i företag?

Skattebrott

- Var går gränsen mellan skatteplanering, kringgående av skatt/gråzon och skattebrott? När är det inte längre ett lagligt tillvägagångssätt?
- Vad är skillnaden på kringgående av skatt och skattebrott?
- Vad kan vara orsaker till att företag begår skattebrott?
- Utgående från egna erfarenheter: finns det en speciell yrkesgrupp där skattebrott oftare förekommer? Något specifikt skattebrott?
- Följder efter skattebrott för företaget (indirekt gärningsmannen), upp till ca 10 år framåt?
- Finns det följder för andra företag och/eller samhället om någon begått skattebrott?

Branschspecifika erfarenheter av skatteplanering

- Finns det någon annan typ av brottslighet/brott som ofta sammankopplas med skattebrott?
  - o Upptäcks skattebrott ofta i samband med andra utredningar eller vice versa, eller är det mera enskilda fall?
- Vilket skattebrott är vanligast i Finland och har det ändrat de senaste åren?
- Hur mycket samarbetar ni med skatterevisorer/skattemyndigheten? Andra myndigheter?
- Vilka åtgärder görs för att förhindra grå ekonomi och skattebrott?

Bilaga 4 Intervjufrågor, revisor

Skatteplanering

- Hur skulle du definiera skatteplanering?
- Varför väljer företag att skatteplanera?
- Nackdelar/risker med skatteplanering?
- Utgående från egna erfarenheter:
  - o vilket skatteplaneringsförfarande är det vanligaste sättet?
  - o I vilken bransch är det vanligast med skatteplanering?
- Följder för samhället med skatteplanering i företag?

Skattebrott

- Var går gränsen mellan skatteplanering, kringgående av skatt och skattebrott? När är det inte längre ett lagligt tillvägagångssätt?
- Har du varit med om skattebrott och på vilket sätt?
- Vad är orsaken till att företag begår skattebrott?
- Utgående från egna erfarenheter: finns det en speciell yrkesgrupp där skattebrott oftare förekommer?
- Hur kan man förhindra skattebrott?
- Följder efter skattebrott för företaget, ca 2–10 år framåt?
- Finns det följder för andra företag om någon begått skattebrott?
- Följder för samhället av skattebrott?
- Är skatteplanering/skattebrott ett stort problem i Finland?

Branschspecifika erfarenheter av skatteplanering

- Vilka åtgärder tas om agerande i gråzon eller skattebrott uppdagas?
- Samarbetar ni med skatte- och/eller polismyndigheter?
- Har du någon gång blivit erbjuden muta för att påverka revisionen?